

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXIII Nr. 4

KETVIRTADIENIS, VASARIO [FEBRUARY] 17, 1983

KAINA 25 c.

KASDIEN

PREZIDENTAS PENSININKAI DEMOKRATAI DEMONSTRACIJA

Prezidentų State of the Union kalbos yra rimtos kalbos. Prez. Reagano sausio 25 d. pasakyta taip pat buvo rimta. Bet ar tautai priimtina ir gera, tai jau kitas reikalas.

Gal teisingiausiai apie ją pasakė Colorado senatorius Ernest F. Hollings. Girdi, prezidento kalba buvo gera, jeigu tu nesi neturtingas, jeigu nesi paleistas iš darbo, jeigu nereikia rūpintis kaip išmaitinti šeimą, jeigu nereikia rūpintis, kad gali būti paleistas iš darbo bei gali susirgti.

Šventa teisybė, tokiems žmonėms prezidento kalba yra priimtina ir gera.

„Vilnies“ skaitytojai dauguma esame Social Security pensininkai. Iš prez. Reagano State of the Union kalbos duodasi suprasti, kad pensijų padidinimas lygiagrečiai su pragyvenimo brangėjimu bus atidėtas šešioms mėnesiams. Virš 30 milijonų pensininkų per tuos šešis mėnesius turės menčiau maitintis.

Prezidentas prašė aukotis, pakentėti tuos šešis mėnesius. Bet kaip pažymi Texas atstovų buto lyderis Jim Wright, tai baisi neteisybė prašyti senus žmones aukotis, pakentėti, o iš turtingų nereikalauti jokio aukojimosi.

Taip pat šventa teisybė.

Sen. Edward M. Kennedy, nors vienas iš valdančiosios klasės šulų, bet kaip apie jį bekalbėtumėm, galvojantis žmogus. Jo nuomone, prezidentas ne iš to galo išsaldymų programos nori. Vieton išsaldyti nemilitarines programas, Medicare išlaidas, girdi, turėtų išsaldyti branduolinį ginklą.

Išties, ginklavimasis visokiomis branduolinėmis raketomis kainuoja bilijonai ir bilijonai dolerių. Bet nereikėtų baigti, kad sumažinus valstybės biudžeto deficitą, prezidentas užsimojęs išsaldyti socialinėms programoms išlaidas, bei kitas nemilitarines.

Labai teisingai sako Iowa nedidelio miestelio biznierių Robert Stokely, kad prez. Reaganas žino kaip susitikti su žmonėmis, kaip laimėti draugu, žino kaip perduoti savo misiją, bet jis nėra toks, koks buvo Rooseveltas, Trumanas. Prez. Reaganas yra aktorius, o ne visuomenininkas. Jis nežino realaus pasaulio.

Visi prezidentai yra aktoriai atlikti rolėms, kurias jiems duoda krašto stambiojo biznio interesai. Bet kad prezidentas iš profesijos būtų aktorius, Amerika iki šiol tokio neturėjo.

Tuoj po prezidento State of the

Pažymėtos A. Sniečkaus gimimo metinės

Tarybų Lietuvos visuomenė plačiai pažymi revoliucinio judėjimo Lietuvoje, Komunistų partijos ir Tarybų valstybės veikėjo Antano Sniečkaus 80-ąsias gimimo metines.

Vilniuje įvyko šiai datai skirtas iškilmingas vakaras. Politinio švietimo namuose susirinko revoliucinio judėjimo Lietuvoje ir Didžiojo Tėvynės karo veteranai, mokslo ir kultūros veikėjai, respublikos sostinės visuomenės, jaunimo atstovai.

Prezidiume—Lietuvos Komunistų partijos ir respublikos vyriausybės vadovai, kiti vadovaujantys partiniai, tarybiniai darbuotojai, A. Sniečkaus artimieji, revoliucinio judėjimo dalyviai, bendražygiai.

Iškilmingą vakarą įžanginiu žodžiu pradėjo partijos Vilniaus miesto komiteto pirmasis sekretorius V. Sakalauskas.

Pranešimą apie Antano Sniečkaus gyvenimą ir veiklą padarė Partijos istorijos instituto prie Lietuvos KP CK direktorius R. Šarmaitis.

Apie tai, kaip įgyvendinami A. Sniečkaus siekiai, kaip respublikos darbo žmonės kovoja už partijos keliamų uždavinių įvykdymą, vakare kalbėjo Kėdainių rajono Antano Sniečkaus kolūkio pirmininkas V. Jakštys, Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto studentė B. Akavickaitė.

Union kalbos, demokratai per televiziją perdavė ir savo „State of the Union“. Jie irgi sapnuoja, kad Amerika galima pataisyti, pastatyti ant kojų dirbti. Demokratai taip pat nuo kapitalistinės obelies netoli krite kaip ir respublikonai. Skirtumas tik tas, kad jie už pavojingo ginklavimosi kontroliavimą.

Pavojingas ginklavimasis kontroliuoti yra didelis dalykas, kiekvienam taikos šalininkui priimtinas. Pavojingo ginklavimosi kontroliavimas atitolina pasaulinį branduolinį karą. Už tai demokratams galima pagirti.

Tačiau ar jie Ameriką pateisytų ir pastatytų ant kojų dirbti, diskutotinas klausimas, kai kapitalizmas visame pasaulyje varosi nuo kojų.

Rugpjūčio 27 d. darbo liaudis ir vėl rinksis į Vašingtoną didžiulei demonstracijai. Reikalas darbo, taikos ir laisvės. Demonstracija organizuojama ryšium su minėjimu 20-ties metų 1963 metais demonstracijos už civilines teises. Organizatoriai tikisi, demonstracijos dalyvams tūkstančiai ir tūkstančiai unijistų, bedarbių, negrų ir šiaip pažangių nuotaukų žmonių.

Nėra abejonės, prez. Reaganui ir jo administracijai teks išgirsti, ko Amerikos pažangioji liaudis nori.

S. J. Jokubka

Iškilmingo vakaro dalyviams buvo parodytas dokumentinis filmas „Antanas Sniečkaus. Gyvenimo ir veiklos bruožai“.

Pažymint Antano Sniečkaus gimimo 80-ąsias metines, šiai datai skirtas iškilmingas susirinkimas įvyko Ignalinos atominės elektrinės statytojų gyvenvietėje. Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto statybos fakulteto rūmuose atidarytas A. Sniečkaus atminimo kambarys. Kėdainių rajono Antano Sniečkaus kolūkyje visuotiniame kolūkiečių susirinkime įteiktos ūkio premijos žurnalistams, rašantiems „Komunisto“ žurnale žemės ūkio klausimais. Įžymaus Komunistų partijos ir valstybės veikėjo gimimo metines paminėjo motorlaivio „Antanas Sniečkaus“ kolektyvas. Surengtos fotoparodos, pasakojančios apie A. Sniečkaus gyvenimą ir veiklą.

„Minties“ leidykla išleido Partijos istorijos instituto prie Lietuvos KP CK paruoštą knygą „Atsiminimai apie Antaną Sniečką“.

Atsiminimais apie įžymų Komunistų partijos ir Tarybų valstybės veikėją, ilgametį Lietuvos KP CK pirmąjį sekretorių dalijasi respublikos vadovaujantys darbuotojai, revoliucinio judėjimo, Didžiojo Tėvynės karo veteranai. Leidinys gausiai iliustruotas.

Iš laikraščių

Pentagono kareivis „Nusilinksmo“

Manheimas, senovinis vokiškas miestas prie Nekaros upės, turi vieną įžymybę, kur miesto svečių gidai neveda. Tai Šaliveno kareivinės, kuriose dislokuota Amerikos 8-osios mechanizuotos divizijos trečioji brigada.

Vieną 1982 m. dieną po kareivinių vartus išriedėjo tankas M-60. Moderni karo mašina šį kartą nepasuko įprastiniu maršrutu į poligoną, o dideliu greičiu nušvilpė... į miesto centrą. Versdamas

iš šaknų šimtamečius medžius, tarsi degtukus laužydamas žibintų stulpus, tankas vikšrais žlegėjo per miesto grindinį. Ties pėsčiųjų zonos pradžia sustojo, pasisukiojo vietoje ir tarsi atitrūkęs nuo grandinės visu maksimaliu 50 kilometrų per valandą greičiu nurūko bulva-

Buvo šeštadienio popietė, susėdė prie lengvų staliukų, žmonės nustėbo išvydę tiesiai į juos per suoliukus ir gėlynus žlegiančią 50 tonų pabaisą. Apimti panikos visi spruko kas kur. Pasigirdo moterų klyksmas, sužeistųjų aimanos.

Akimirkniu pralėkęs pėsčiųjų zona, tankas įsiveržė į centrinę gatvę. Laimei, dauguma automobilių, pamatę mašiną su grėsmingu pabūkle, suko į siaurutes gatves, o išilgai šaligatvių stovėję „Opeliai“ ir „Mersedesai“ buvo tušti. Juos ir traiskė tankas su JAV karo ženklais.

Kryžkelėje dar smogęs į tramvajų (išplėsta skylė siekė tris metrus ilgio, tačiau, laimei, žmonės nenukentėjo), tankas užvažiavo ant Kurpfalco tilto. Viduryje sustojęs, grėsmingai atsuko pabūkle vamzdį į kitoje Nekaros pusėje esančius gyvenamuosius dangoraižius. Balkonuose susirinkę žmonės apmirė iš siaubo. Tačiau tankas neiššovė (vėliau paaiškėjo, kad koviniai svietiniai šarvuotoje mašinoje buvę, tačiau vairuotojas nesugebėjo susidoroti su pabūkle mechanizmu). Pagaliau nusukęs vamzdį atgal—į maršo poziciją—tankas mėgino apsisukti ir... nukrito nuo tilto į Nekarą.

Tik vėliau paaiškėjo, tanką Manheimo gatvėmis vairavo 20-metis JAV jefreitorius Čarlzas Kiferis. Tanką jis buvo „pasiėmęs“ be leidimo. Amerikos kariuomenės Vakarų Vokietijoje vadovybė aiškino, kad jefreitorius jau buvo pasižymėjęs „žygdarbiais“—praėjusiais metais jis pavogęs pistoletą, o dabar jau—tanką. Ko siekė žygdarbių ištroškęs kareivis iš Pensilvanijos, jau nepaklausi—jis liko nuskendusiam tanke.

O jo „pasivažinėjimas“ kainavo keletą sužeistų praeivių, bent pusimtį sudaužytų lengvųjų automobilių, apgriautų namų. Nuostolių būta daugiau kaip už milijoną markių.

Laimei, nuotykių ieškotojas toli nenuvažiavo. O juk tanko bakuose buvo degalų, kurių užtektų 400 kilometrų.

Iš „Tiesos“

TRUMPA:

— Visoje šalyje, laisviau nedarbo paliečiuose miestuose, organizuojasi komitetai padėti bedarbiams kovoje už darbą, už sveikatos apsaugą ir prieš nedarbo algą.

— Miestų lygos prezidentas John E. Jacob sako, jog pas mus Amerikoje visuomet negrų bedarbių yra dvigubai daugiau nei baltųjų ir triskart skurdžiau gyvena nei baltieji.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

“Keliauja į pasaulinį bankrotą”

Brazilijos darbo liaudies laikraštis “Tribuna operaria” gruodžio 20 d. išspausdino tokia antrašte straipsnį, kuriame akcentuoja, kad kapitalizmas pasaulyje varosi nuo koto. Straipsnio autorius storai pažymi, jog yra neginčytina, kad kapitalizmas 1982 metais įžengė į depresiją. Kai 1981 metais didžiojoje kapitalo šalyse ir daugelyje mažųjų prasidėjo pramonėje produkcijos atoslūgis, kapitalizmo apologetai ramino, kad tai laikinas atoslūgis, koks buvo 1975 metais. Daugelis jų tada už atoslūgį kaltino padidėjusias naftos kainas. Tačiau laikas parodė visiškai ką kitą. Nuo 30-ųjų metų, kiek buvo atoslūgių, 1981 metais prasidėjęs atoslūgis yra pirmas, kad tęsiasi beveik jau du metai ir nesimato ženklų jam atsigauti, nežiūrint kad naftos kainos pradėjo mažėti.

Toliau straipsnio autorius sako, Didžiosios depresijos, prasidėjusios 1929 metais, špulė buvo Niujorko biržoje sprongimas (crack), kuris iš nakties ant rytojaus didžiųjų kompanijų vertingas akcijas pavertė beverčiais popieriais. Šį kartą ta špulė randasi bankuose.

Bankai turi perėmę dominavimą ekonomikoje. Pasaulis pasidarė arena daugelio šalių, pasinėrusių iki kaklo į skolas. Meksiką laužia 90 milijonų skolos užsieniui, Argentina, įsivėlus į Folkland salų karą, apie 40 milijonų skolos užsieniui irgi laužis. Brazilija, pelningiausia City bankui ir Chase Manhattan bankui, derasi dėl beveik 100 milijono dolerių skolų užsieniui. 1982 metais net apie 20 šalių, paskendusiu į skolas, kreipėsi į Tarptautinį banką, kad jas gelbėtų. Tarptautinio banko padėtis desperatiška.

Arba paimkime ir štai ką, straipsnio autorius rašo, 1982 metais subankrutavo viena didžiųjų komercinės aviacijos Braniff kompanija, subankrutavo Italijoje privatiškas Ambrosiano bankas ir t. t.

Kelyje į bankrotą didžiosios kapitalistinės šalys vis labiau nebesiskaito su tarptautinės laisvos prekybos regulamentais, kiekvienai savi marškiniai arčiau prie kūno. Plus prie visa to, neapsakomas ruošimasis karui, kas reikalauja bilijoninių sumų. Na, o kapitalizmo bosai sako, jog iš atoslūgių bei recesijų išbrisis. Bet kaip?—straipsnio autorius klausia.

Išties, pagal straipsnio autorių, jeigu 1929 metais ko tik nesugriovė kapitalizmo Niujorko biržoje sprongimas, tai dabar prie sugriuvimo jį varo bankai, į kurių rankas perėjo ekonomikos kontroliavimas.

Darosi vis sunkiau ir sunkiau

Amerikos valdančiosios klasės viršūnėse vis labiau gilėja nesutikimas dėl prez. Reagano politikos. Nekalbant apie smulkiojo biznio nepriklausomą federaciją bei vidutinio didumo kompanijų gruputę, netgi ir didžiojo biznio National Association of Manufacturers tarė žodį, jog reikia kas nors daryti, nes iš prez. Reagano reagonomikos bei ginklavimosi prieš “tarybinę grėsmę” niekas neišeina.

Valdančiosios klasės šių grupuočių atstovai beveik reikalauje reikalauja kad valstybės biudžeto deficitas turi būti sumažintas mažiausia \$50 bilijonų, nes valstybės biudžeto deficitai brangina paskolas ir krašto ūkiui gero nežada, o tiktai dar daugiau murdo į recesiją. Prez. Reaganas ir jo šalininkai sutinka, jog reikia mažinti valstybės biudžeto deficitai, bet tai daryti įvedant didesnius mokesčius. Didžiojo ir mažojo biznio atstovai su tuo nesutinka. Jie siūlo sumažinti militarines išlaidas nuo \$180 iki \$23 bilijonų ir \$30 bilijonų išlaidų sumažinti nemilitarinėms programoms, taipgi šioms programoms užšaldyti visus benefitus.

Dabar prašosi klausimas, ar sutiks karinės pramonės baronai, pagal kurių interesus šokinėja prez. Reagano administracija, kad militarinės išlaidos būtų sumažintos nuo \$180 iki \$23 bilijonų? Labai abejojama, nes tai būtų ėmimas už jų interesų gerklės.

Kalbant apie \$30 bilijonų išlaidų sumažinimą nemilitarinėms programoms, vienu ir antrą interesų nepažeistų, nes tie \$30 bilijonų būtų atimti iš liaudies, siaurinant socialines programas, kaip Social Security, socialinio aprūpinimo pašalpu, maisto talonų ir kitokias.

Kuo visa tai baigsis, sunku pasakyti, bet faktas yra faktas, kad valdančiosios klasės viršūnėse nesutikimas gilėja. Zenklai rodo, už kulisų vyksta aštrūs ginčai dėl prekybos su TSRS, dėl kontradikcijų išlyginimo su Vakarų Europos sąjungininkais, dėl Japonijos automobilių bei elektronikų ir t. t.

Valdančiąjai klasei darosi vis sunkiau ir sunkiau.

Prancūzijoje siautėja neonacistai

Galvažudžiai iš fašistinės naujų jėgų partijos organizacijos (NJP) Paryžiuje surengė vadinamąjį suvažiavimą, kuriame pareiškė “visais įmanomais būdais” kovosia prieš kairiųjų partijų vyriausybę.

Kas tai per metodai, daug spėlioti netenka. Chuliganai iš NJP, “nacionalinio fronto”, kitų neonacistinių grupuočių, veikiančių Pran-

cūzijoje, žiauriai susidoroja su kairiųjų partijų, profsąjungų aktyvistais, užpuola pažangių organizacijų patalpas, išniekina Paspriešinimo judėjimo didvyrių paminklus.

Nuo savo atsiradimo pradžios NJP (1974 metais ši grupuotė atsiskyrė nuo “nacionalinio fronto”) siekia “sušiuolaikinti” neonacistinį judėjimą ir išleisti į plačią politinę

Is sunerimusio pasaulio del rytojaus

JAPONIJA TURI ŽENGTI TAIKOS KELIU

Japonijos Komunistų partija griežtai kritikuoja Vašingtone įvykusių Japonijos ir Amerikos viršūnių derybų rezultatus. Laikraštys “Akahata” paskelbtame pareiškime nurodoma, kad “nauji dideli išpa-reigojimai Jungtinėms Valstijoms karinėje srityje, kuriuos prisiėmė Japonijos premjeras J. Nakasone, neturi nieko bendra su Japonijos gynyba ir dar labiau įtraukia Japoniją į Reagano administracijos globalinę strategiją, į jos brandinamus planus kariauti “ribotą” branduolinį karą. Japonijos komunistai, sakoma šiame dokumente, vėl pabrėžia, kad Japonija turi žengti taikos, neutralumo ir neprisijungimo keliu, reikalauja nutraukti “saugumo sutartį” su Vašingtonu.

TSRS DOVANA NIKARAGVAI

Manavoje įvyko iškilminga ceremonija, kurioje Nikaragvos liaudžiai buvo įteikta dovana—Tarybų Sąjungos knygų paroda, vykusi sostinėje. Paroda, į kurią įėjo maždaug tūkstantis eksponatų, organizavo sąjunginis susivienijimas “Meždunarodnaja kniga”. Eksponatų tarpe—V. Lenino, rusų ir tarybinės literatūros klasikų raštai, mokslo populiarinimo brošiūros, knygos vaikams.

Knygų firmos “Imelsa” direktorius A. Castilio Nikaragvos liaudies vardu nuoširdžiai padėkojo Tarybų Sąjungai už šią nesavanaudišką dovaną.

AMORALI VAŠINGTONO STRATEGIJA

Vatikane įvyko JAV katalikų bažnyčios iniciatyva organizuotas Europos ir Amerikos dvasininkų susitikimas. Belgijos, Didžiosios Britanijos, Italijos, JAV, Nederlandų, Prancūzijos ir Vakarų Vokietijos delegacijos apsvartė Amerikos

katalikų vyskupų nacionalinės konferencijos praėjusių metų pabaigoje priimto ganytojiško laiško projektą. Jame pareikšta, kad svarbiausi Vašingtono branduolinės strategijos momentai yra “amoralūs”, o branduolinis karas, kurio įvairius variantus—“ribotą”, “ilgą” ir kitus—Amerikos administracija laiko galimu dalyku, yra “mirties nuodėmė”.

areną tradicinių buržuazinių partijų dešinėje. Todėl neonacistai iš NJP ir stengiasi užsitikrinti dešinės opozicijos palankumą, viešai paskelbę karą valdančiosioms kairiosioms jėgoms, visai stengiasi joms sutrukdyti socialinių permainų politiką.

Suprantama, kurdami toli siekiančius planus, Prancūzijos ultra-dešinieji tikisi monopolistinių buržuazinių sluoksnių paramos ir pagalbos. Ne veltui rašė Prancūzijos žurnalas “Nouvelle Observateur”; “Naujieji dešinieji, daug piktesni, agresyvesni, pavojingi “ultros” atgyja po pralaimėjimo, kurį patyrė po rinkimų”.

Rudieji chuliganai kelia galvą ne tiktai Prancūzijoje. Ekonominė krizė, padidinusią socialinę įtampą kapitalo pasaulyje, jie laiko “šansu” dar kartą pasirodyti kaip patikimu reakcijos rezervu, pasiryžusiu bet kuriais priemonėmis apginti monopolijų visavaldystę. Prancūzijoje dešiniąsias partijas, visiškai nesugebančias pažaboti krizės, pakeitė

VIETNAMO JAUNIMAS STOJA Į KOMPARTIJĄ

Praėjusiais metais 70 tūkstančių vaikinių ir merginų įstojo į Ho Si Mino komunistinio jaunimo sąjungą, praneša Vietnamo informacijos agentūra. Svarbus komjaunimo organizacijų stiprinimo elementas—jaunimo dalyvavimas sprendžiant šalies ekonominio ir socialinio vystymo klausimus. Žemės ūkio kooperatyvuose įsteigtos socializuotos jaunimo brigados, kurios dirba žemę, stato irigavimo įrengimus, dirba sėklų selekcijos darbu, prižiūri gyvulius.

Geriausieji Vietnamo komjaunuoliai, kurie pasižymėjo darbe, priimami į Vietnamo Komunistų partiją. Vien 1982 metais 18 tūkstančių komjaunuolių gavo partinius bilietus.

IS SOCIALISTINĖS ETIOPIJOS

Etiopijoje įvyko darbo žmonių partijos organizavimo komisijos II suvažiavimas. Suvažiavime dalyvavo darbininkai, valstiečiai, kariškiai, inteligentijos atstovai, 48 įvairių Etiopijos tautybių pasiuntiniai. Suvažiavimo tema buvo, parengti konkrečią marksizmo-leninizmo principais pagrįstos avangardinės darbo žmonių partijos sukūrimo Etiopijoje programą ir numatyti jo laiką. Suvažiavimo dalyviai šiltai sutiko Tarybų Sąjungos kompartijos CK sveikinimo laišką, kuriame Tarybų Sąjungos komunistai vėl patvirtino kovinį solidarumą su Etiopijos revoliucija.

ANGOLA NEDUODA RAMYBĖS

Angolai, pasirinkusieji socialistinį kelią, rasistinis Pietų Afrikos Respublikos režimas kasdien organizuoja agresyvias akcijas prieš šią šalį ir neduoda ramybės žengti socialistiniu keliu. Pagal pranešimus, centriniuose ir pietiniuose šalies rajonuose vis dar veikia kontrrevoliucinės marionetinės grupuotės, kurias remia, ginkluoja ir aprūpina Pietų Afrikos Respublikos rasistai.

ANTIFAŠISTINIS FILMAS

Nikaragos televizijoje pradėjo rodyti Tarybų Sąjungos ir Amerikos daugelio serijų dokumentinį filmą “Didysis Tėvynės karas”, pasakojantį apie didvyrišką tarybinės liaudies kovą prieš hitlerinį fašizmą.

kairiosios daugumos vyriausybė. Ji padarė nemažai reformų neturtingiausių gyventojų sluoksnių naudai. Todėl konfrontacija su dešiniąsiais ekstremistais įgyja labai įnirtingą pobūdį. Darbo žmonės akylai seka neonacistų išpuolius, kupini ryžto apginti savo demokratines ir socialines teises.

V. Potapovas
("Pravda")

— Labiausia nedarbo paliestas miestas yra Flint, Mich. Mieste nedarbo lygis net 23.4 procento.

— North Dakota beveik vien tik žemės ūkio valstija. Mokesčių komisieriaus duomenimis, praeitais metais valstijoje subankrutavo apie 1,200 fermerių, šiomet, numatoma, subankrutuos dar 2,500. Viso valstijoje yra 38,000 fermerių.

— Amerikos pažangus jaunimas organizuojasi į Jaunų Komunistų organizaciją. Steigiamasis organizacijos suvažiavimas įvyks gegužės 1 d. Clevelande.

Vilnis, 1983 vasario 17

SUSITIKIMŲ SVETAINĖJE

Lietuvoje kai kurie žurnalistai "Vilnies" bičiuliai įsteigė "Vilnies" susitikimų Svetainę. Į ją pasikviečia kokią svečių ir su juom padaro interviu laikraščiu. Šįkart Susitikimų svetainėje vieši Joniškio rajono Bariūnų kolūkio pensininkė Julija Žukaitė, kilusi iš to rajono Skutenų kaimo.

"V." redakcija

KAD TIK SVEIKATOS BŪTŲ

Korespondentas. Jūs jau nedirbate kolūkinėje gamyboje—išleista į pensiją. Sakykite, koks Jūsų pensijos dydis?

J. Žukaitė. Nors pensininkė, bet dar nenuliegusi ir todėl kolūkyje darbo nevengiu. Padirbu, bet, žinoma, kai to pati užsimanau. Kaip toj dainoj: kada noriu verkiu, kada noriu dainuoju... O jeigu dirbi, tai ir uždirbi, kadangi mūsų kolūkyje žmonės uždirba neblogai. Gi pensijos gaunu 102 rublius.

Korespondentas. Kieme, mačiau, stovi automobilis. Jis—Jūsų?

J. Žukaitė. Ne mano, o mūsų. Gyvename čia trys seserys—aš, Bronė ir Stasė. Ir visas turtas, kurį čia regite, yra bendrai išgytas—namas, automobilis, garažas jam, ūkiniai pastatai, radijas, televizorius, šaldytuvai, kilimai. Beje, šį namą pasirengę parduoti, kadangi kolūkis stato didesnį, už 25-27 tūkstančius rublių.

Korespondentas. Sakote, jau per mažas namas? Trys asmenys ir mažas toks namas?

J. Žukaitė. Gyvenom ir užteko, tačiau nesinori atsilikti nuo kitų. Matėte, kokius namus stato mūsų kolūkio žmonės? Tai, sakome, statykime, tokie daiktai niekuomet neprapuola. O šį parduosime. Gaila bus palikti sodą—gražus, derlingas jis, bet ką padarysi. Užsiauginsime ir prie naujo namo. Kiekviena vieta, kur gyventa, kuri sušildyta žmogaus darbu, rūpesčiais—brangi ir jos nenori išleisti, bet juk suvoki, kad kur gali būti geriau.

Korespondentas. Atleiskite, kad "skaičiuosiu" Jūsų šeimos pinigus. Dėl to aš nepraturtėsiu, Jūs nenubidnėsite. Įdomu žinoti, iš ko ir kaip verčiasi kaimo žmogus? Žinoma, kalbu apie darbščius žmones.

J. Žukaitė. Mes ir pačios savo pajamų negalėtume tiksliai suskaičiuoti. Nebent apytikriai. Aš, pavyzdžiui, per metus kolūkyje uždirbdavau apie 3000 rublių. Sesuo Stasė prižiūri veršelius, irgi per metus uždirba nemažiau 2000 rublių. Ir dirbanti laukininkystėje Bronė irgi apie 2000 rublių. Dabar gal atsiminkime tą 25-27 tūkstančių rublių kainuojantį namą. Jo statyba rūpinasi kolūkis. Ir ne tik statyba. Mums reikės už jį užmokėti pusę jo kainos per 20 metų. Vadinasi, apie 13-14 tūkstančių. Gi kita pinigų pusė—iš kolūkio kišenės. Suprantate? Aš manau, kad tie pinigai irgi ne iš dangaus krenta ir todėl norėčiau sakyti, kad juos kažkaip uždirbome. Juk, Jums korespondente, už tokį namą reikėtų mokėti pilną jo vertę, o mums, kolūkiečiams—pusę jo vertės.

Korespondentas. Hm. Betgi tai labai didelė parama.

J. Žukaitė. Skaičiuokime toliau. Štai 60 arų priesodybinis sklypas. Daržas. Sodas. Miežių pasisėjom. Bulvių pasisodinam. Antai tvarte karvė, trys kiaulės, turim paukščių. Šitam savo ūkeliui apžiūrėti taip pat reikalingos rankos, bet jis daug sutaupo išlaidų. Neperkame mėsos, pieno. Daržovės, vaisiai, bulvės irgi savo. Tiesa, taip ne

Vilnis, 1983 vasario 17.

visuomet. Kartais parduodi lašinių, kad nusipirkta šviežios mėsos. Pagaliau, ne viską sunaudoji, ir kai ką parduodi. Sakysime, piena. Pirmas po karvės apsiveršavimo mėnesiais už parduotą valstybei piena gaudavome po 300 rublių. Beveik kasmet parduodame bekoną, o būna, kad ir du. Ir vėl pinigai. Už bekoną, sakykime, po 300 rublių. Svarbiausia netingėti, o pinigai, žiūrėk, susirenka.

Automobilis, kurį matėte, ne pirmas. Anksčiau turėjome už 8000 rublių nusipirkę Moskvičių. Ši dar naujutė, "Žiguli" ir kainavo 8200 rublių.

Korespondentas. Atrodo, kad daugiau neturiu ko paklausti.

J. Žukaitė. Bet Jūs tikrai pasirinkote ne turtingiausią šeimą. Daugiausiai uždirba traktorininkai, melžėjos, vairuotojai. Nereto jų metinis uždarbis sudaro 5000 rublių. Ir namai jų seniai pastatyti, ir ne po vieną, o daugiau mašinų suvažinėta. Bet peikti ir savo gyvenimo tikrai negalime. O kad dirbti reikia, tas savaime suprantama. Prisimenu save dar samdinę—piemene, paskui samdinę—pusmergę... ir kas? Vargiai kas galėjo patikėti, kad ant šitos žemės stovės tokie dviaukščiai namai, o prie jų automobiliai, ir augs sodai. Nedažnai sugrįžtu mintimis į toloką savo gyvenimą, bet sugrįžusi—užsimerkiu. Skurdus ten, varginga ir sunkiausias darbas vos vos pramaitina. Apie mūsų kraštą žmonės turėjo po 20 ir daugiau hektarų žemės. Atrodytų, ok kaip galėjo gyventi! O žiūrėk, jei ką girdavo turtingu, tai dėl trejeto arklių, keletos karvių, dėl tos pačios žemės, o kad stalas pėnyčiais—to nenorėdavo regėti.

Korespondentas. Ačiū Jums už pasikalbėjimą. Na, ir sėkmės!

J. Žukaitė. Kai kitąkart užsuksite, pasakysiu, kiek pensininkė gali uždirbti prie savo pensijos. O darbų yra, tik kad sveikatos būtų. Bus jos, bus ir pinigų.

"Vilnies" bičiuliai

RYTŲ BERLYNAS SKENDI ŽALUMOJE

Berlyno girininkijos darbuotojai ir jų pagalbininkai—praktiškai visi miesto gyventojai—rūpinasi aplinkinių parkų ir miško tvarka bei švara, saugo juos nuo gaisrų. Sostinės parkuose pagal paskutinį "surašymą" priskaičiuota 140 kiškių, per 50 šernų, 450 stirnų, 800 fazanų.

VDR sostinė, kurioje gyvena daugiau kaip milijonas gyventojų, ir jos priemiesčius supa žalieji masyvai—7600 hektarų miško ir 1800 hektarų parkų. Šis žaliasis filtras būtinas Berlynui, nes miestas daugiausia šildomas rudąja anglimi ir į orą išmetama daug smulkių atliekų. Štai kodėl miesto valdžia, patys berlyniečiai miesto apželdinimui skiria daug dėmesio. Vien praėjusiais metais, be krūmų, čia buvo pasodinta milijonas 300 tūkstančių medelių. Daugiau kaip pusę Berlyno "žaliųjų plaučių" sudaro pušys. Šių medžių vienas hektaras kasmet neutralizuoja dešimt tonų dulkių.

Vaidingi kraštovaizdžiai paskelbti draustiniais. Juose nutiesta 328 kilometrai miško kelių ir turistinių takelių, kuriais bet kuriuo metu laiku keliauja tūkstančiai Berlyno gyventojų.

AFGANISTANAS KOVOJA IR DIRBA

Demokratiniam Afganistanui draugiški apžvalgininkai vieningos nuomonės: per nepilnus penkerius metus po Balandžio revoliucijos afganai nuėjo kelią, didesnį nei daugelis ikirevoliucinio laikotarpio dešimtmečių. Sėkmingai įveikiamas neraštingumas, kuris anksčiau buvo kone visuotinis. Klojami nacionalinės ekonomikos pamatai. Šimtai tūkstančių valstiečių, visiškai neseniai tebevergavę dvarininkams, dirba nuosavą žemę. Vanduo—anksčiau afganų valstietis dėl jo trilingas lenkėse prieš dvarininką—tapo visaliaudine nuosavybe. Ne turtuoliai ir mulos šiandien sprendžia krašto reikalus, o liaudies valdžia. Ji susilaukia Afganistano visuomenės plačiausių sluoksnių paramos. Afganistano darbo žmonės dalyvauja formuojant šalies vidaus ir užsienio politiką.

Nėra abejonės, demokratinio Afganistano žingsniai ir socialinę ir ekonominę pažangą būtų dar platesni, jei jų nestabdytų vidaus kontrrevoliucija ir užsienio reakcija, siunčianti ir socialinės pažangos ir demokratijos keliu pasukusį kraštą plėsti, žudyti, deginti dešimtis tūkstančių samdytų galvažudžių.

Kruviną banditų siautėjimą Vakarų propaganda, pamynusi po kojomis žmogiškosios moralės principus, piešia kaip kažkokį "šventąjį karą" už islamą, už afganų nacionalinių papročių ir gyvenimo gynybą, purvais drabstydama Afganistano liaudies demokratinę partiją, respublikos vyriausybę, šmeiždama Afganistanui nesavanaudišką paramą teikiančią Tarybų Sąjungą. Tam Vakaruose nepraleidžiama nė mažiausia proga, o ir be akivaizdinių dingsties neatsisakoma paspekuluoti Afganistano įvykiais.

Praėjusių metų pabaigoje Belgijos sostinėje Briuselyje įvyko tradicinė NATO sesija. Jai, atrodytų, per akis europietiško reikalų, bet čia susirinkę užsienio reikalų ministrai apsvarstė ir "Afganistano klausimą". Baigiamajame komunikate sesijos dalyviai pareiškė "gerbią Afganistano nepriklausomybę ir suverenitetą", pritarią Afganistano problemos "politiniam sprendimui". O, jei taip būtų! Banditų siautėjimui netrukutų ateiti galas. Bet ir vėl ne. NATO šalių užsienio reikalų ministrų "patikinimai"—eilinis triukas pasaulio demokratinei visuomenei mulkinti. "Afganistano klausimo" prisireikė dar sykį grubiai iškraipyti padėtį šitame pasaulio rajone, dar sykį pamėginti pateisinti JAV ir kai kurių Vakarų sąjungininkų kišimąsi į Afganistano vidaus reikalus.

Vakarų propaganda mėgina įtikinti pasaulį, kad tragiški įvykiai Afganistane prasidėjo po to, kai 1979 m., Afganistano Demokratinės Respublikos vyriausybei prašant, remdamasi 1978 m. pasirašyta Draugystės ir bendradarbiavimo sutartimi, TSRS įvedė ribotą tarybinės kariuomenės kontingentą. Nieko panašaus. Tiems, kurie nežinojo, tiems, kurie nenori prisiminti, tenka priminti kai kuriuos faktus iš kiek tolimesnės praeities.

Vakarų slaptosios tarnybos Afganistane ėmėsi "drumsti vandenį" tuojuo po to, kai tenai 1973 metais buvo nuversta monarchija. Kaip tik tada—aštuntojo dešimtmečio pirmojoje pusėje—Pakistanė, Pešavaro miesto rajone, susikūrė pirmo-

sios diversinės grupės padėčiai Afganistane destabilizuoti. Dingsiti—tuometinės Daugo vyriausybės užimta neutralumo politika ir draugiški santykiai su Tarybų Sąjunga. 1975 metais Afganistane mėginta sukelti ginkluotą maištą. Maištas buvo nuslopintas, tačiau Vakarų imperialistai nesiliovė kištis į šio krašto vidaus reikalus.

Pasaulio imperializmo planams Tarybų Sąjungos pietų pasienyje plytintį Afganistaną įtraukti į antitarybinės politikos orbitą skaudžiausią smūgį sudavė 1978 metų Balandžio revoliucija. 1979 metais nuo savo liaudies rūstybės pabėgo Irano šachas. Kartu su juo pasibai-gė ir JAV viešpatavimo šiame krašte dienos. Tada Vašingtonas ir davė signalą paversti Afganistaną JAV militaristinių sluoksnių forpostu šiame pasaulyje.

Kaip grybai po lietaus Pakistane (iš pradžių ir Irane) dygo "islamo gynėjų" stovyklos ir bazės, tūkstančiai samdytų galvažudžių užplūdo Afganistaną.

Tūkstančiai—tai jau nebe atskiri būriai, tai jau ištės armija. Ne be pamato kai kas Jungtinėse Amerikos Valstijose tais mėnesiais buvo tikri, kad "permainos Afganistane ne už kalnų". Tik ryžtingi Afganistano revoliucinių patriotų veiksmai ir TSRS parama dar sykį sumaišė imperialistų kortas. Šito jie iki šiol negali atleisti. Apimti aklo pykčio, nenori matyti nūdienos realių.

Demokratinis Afganistanas kovoja ir dirba, dirba ir kovoja. Pasaulio reakcijos puolimas nepalaužė Afganistano liaudies demokratinės partijos ir revoliucinės vyriausybės vedamų patriotų ryžto sukurti Afganistaną be išnaudotojų. Demokratinis Afganistanas sugebė apginti savo teisę į savarankišką ir nepriklausomą vystymąsi. Afganistano draugai tuo neabejoja. Jo priešų pinklės pasmerktos žlugti.

L. G.

MAŽIEJI VERGAI

Daugiau kaip milijonas vaikų ir paauglių Anglijoje dirba sunkius mažai apmokamus darbus. Pluša pagalbiniais darbininkais statybų aikštelėse, baldų parduotuvėse, transporto kontorose, kitose įstaigose, kur jiems moka tik skatikus.

Tą neseniai išaiškino apmokamų darbų kontrolės organizacija. Tyrimų autoriai nustatė, kad 1200 tūkstančių Anglijos paauglių nuo 11 iki 16 metų dirba iki 47 valandų per savaitę, gaudami už savo darbą skurdų užmokestį. Daugelis jų dirba ten, kur vaikams dirbti neleidžiama, pavyzdžiui, statybose.

Komentuodamas šiuos faktus, laikraštis "Daily Mirror" rašo, kad paauglių išnaudojimą negalima vertinti kitaip, kaip vergų darbą.

Tyrimų autoriai pažymi, kad vaikams daugeliui savininkų tapo patogią priemone sumažinti darbo jėgos sąnaudas, nes daugelį nepilnamečių darbų atlikdavo suaugusieji, kurie dabar yra bedarbiai.

— Visi 33 Cilės Romos katalikų bažnyčios vyskupai paskelbtame pastoraliniame laiške pasisakė prieš gen. Pinocheto fašistinį režimą.

— Bolivija ir Kuba užmezgė diplomatinius santykius ambasadorių lygio.

TSRS pagalba užsienio šalims rengiant nacionalinius kadrus

Siuo metu TSRS yra sudariusi tarpvyriausybinę sutartį dėl ekonominio ir techninio bendradarbiavimo su 81 šalimi; Tarybų Sąjungai padedant, užsienio šalyse pastatyta daugiau kaip 27 tūkst. objektų, per 1,8 tūkst. statoma ir projektuojama, parengta 1,5 mln. specialistų ir kvalifikuotų darbininkų.

Yra kelios nacionalinių kadru rengimo formos. Viena jų—TSRS pagalba statant šalyse įvairias mokyklas, profesinio mokymo centrus. Per bendradarbiavimo laiką su mūsų šalies pagalba 23 užsienio valstybėse buvo pastatyta ir įrengta 260 mokymo centrų ir nuolatinių kursų, kuriuose parengta daugiau kaip 386 tūkst. kvalifikuotų darbininkų tokioms ekonomikos šakoms, kaip juodoji ir spalvotoji metalurgija, lengvoji ir maisto pramonė, elektroenergetika, žemės ūkis ir kt. Daugiausia mokymo centrų sukurta Kuboje, Mongolijoje, Alžyre, Afganistane, Indijoje ir Angoloje. Tarybų Sąjungai padedant, aštuoniolikoje užsienio šalių sukurta 50 institutų ir technikumų, kuriuose jau gavo išsimokslinimą daugiau kaip 76 tūkst. žmonių.

Šalyse plačiai paplito specialistų ir kvalifikuotų darbininkų rengimas tiesiogiai įmonių statymo ir eksploatavimo metu. Šiuo metodu buvo parengti kadrų tokiems svarbiems ir stambiems objektams, kaip kalnų sodrinimo kombinatas "Erdenet" Mongolijoje, Kremikovo metalurgijos kombinatas Bulgarijoje, Eufrato hidroenergetikos kompleksas Sirijoje, Bhilajaus ir Bokaro gamyklos Indijoje. Nacionaliniams kadrų mokymams skiriami aukštai kvalifikuoti specialistai; jie perduoda vietiniam personalui savo

patyrimą ir žinias, moko pažangių darbo metodų.

Ypatingą vietą kadru rengimo sistemoje užima užsienio piliečių gamybinis techninis mokymas Tarybų Sąjungoje naudojant įrangą, analogišką tai, kuri tiekama objektams. Paprastai mokoma tų specialybių, kurių savose šalyse išmokyti nėra galimybės. Apie 120 tūkst. specialistų ir darbininkų iš socialistinių ir besivystančių šalių išėjo gamybini techninį mokymą ir gavo konsultacijas Tarybų Sąjungoje. Vien 1981 m. iš 30 šalių partnerių mokytis į Tarybų šalį atvyko 8,7 tūkst. specialistų ir darbininkų. 1981 m. iš 17 besivystančių šalių gamybiniam techniniam mokymui ir konsultacijoms buvo priimta daugiau kaip 2 tūkst. žmonių. Didelės grupės atvyko iš Afganistano, Nigerijos, Indijos, Pakistano ir kitų šalių.

Pastaraisiais metais užsienio piliečiai priimami į TSRS aukštąsias mokyklas ir technikumus daugiausia iš besivystančių šalių, siekiant parengti specialistus tiems objektams, kurie statomi TSRS padedant. Nuo 1971 m. į Tarybų šalį atvyko mokytis apie 11 tūkst. piliečių iš 34 užsienio šalių.

Kasmet daugėja užsienio piliečių, besimokančių TSRS profesinėse technikos mokyklose. Vien pastaraisiais metais buvo priimta mokytis daugiau kaip 8,5 tūkst. žmonių iš Vietnamo, apie 6,5 tūkst.—iš Mongolijos, didelės grupės iš Laoso ir Kampučijos. Per TSRS ir Vietnamo bendradarbiavimo laikotarpį visomis mokymo formomis parengta apie 106 tūkst. žmonių—tai nemažas indėlis vystant VSR liaudies ūkį.

Iš "Liaudies ūkis"

Nikaragvos liaudis gina revoliuciją

[Pasakoja Nikaragvos teisininkas ir žurnalistas dienraščio "Nueva Dario" redaktorius Adolfo Miranda Sajensas]

Padėtis Nikaragvoje sunki. Užsienio reakcija bando jėga ir klasta pasmaugti šalį. Nikaragvai pastaraisiais mėnesiais tenka atremti imperializmo ginkluotą ir ekonominę agresiją, kovoti su infliacija (kadangi šalis yra Vakarų pusrutulyje ir susijusi senais ekonomiais ryšiais, tenka pajusti visas kapitalo pasaulio ydas), su gamtinėmis nelaimėmis. Praeitais metais šalį ištiko keletas stiprių potvynių, kai kuriuose respublikos rajonus jau seniai kankina sausra. Pernai gautas derlius mažiausias per pastaruosius 20 metų, o juk žemės ūkio produkcija—pagrindinis užsienio valiutos įplaukų šaltinis (nereikia užmiršti, kad bėgdamas diktatorius Somoza išsivežė absoliučiai visas šalies valiutos atsargas).

Ir vis dėlto šalis žengia į priekį. Liaudis su ta pačia kovinga dvasia, kuria kovojo prieš diktatūrą, dabar atstato nuniokotą šalį.

Mes didžiuojamės, kad realus pragyvenimo lygis ir nacionalinės pajamos aukščiausios Centrinėje Amerikoje (neskaitant Kubos). Po sunkaus pilietinio karo tokių vystymosi tempų niekas nesitikėjo.

Vakarų propaganda ligi šiol pavyzdžių Lotynų Amerikai kėlė Kostą Riką—girdi, štai ką gali pasiekti kapitalizmo keliu žengianti šalis. Tuo tarpu Nikaragvoje pienas kainuoja keturis kartus pigiau nei Kosta Rikoje, mėsa—triskart, benzinai—du kart.

4

Detantė reikalinga visiems

Štai citata, paimta iš Vakarų Vokietijos "Westdeutsche Allgemeine":

— Progresas, siekiant taikos—tai ne nuolaidžiavimas Tarybų Sąjungai. Taikos progresas atitinka ir savuosius interesus Vakaruose.

Lapkričio mėnesį suėjo dešimt metų, kai Suomijos sostinėje Helsinkyje buvo pradėtos konsultacijos paruošti pasitarimą dėl saugumo ir bendradarbiavimo Europoje, kuris ne tik buvo paruoštas, bet ir davė teigiamų rezultatų tarptautinių santykių sferoje, jo įtaką pajuto ir šalys, ir kiekvienas žmogus.

Sunkiai, bet atkakliai, žingsnis po žingsnio įtempimo mažėjimas žengė į priekį—žengė per daugybę konkrečių susitarimų, kontraktų, kultūrinių ryšių plėtotė. Ir tai reiškė, kad žemėje daugiau taikos.

Tačiau ne visi buvo patenkinti. Yra tarptautinėje arenoje imperialistinės jėgos, kurioms įtempimo mažėjimas arba detante nepatiko. Dabar ypatingai gerai jaučiame, kaip labai padidėjo šių jėgų aktyvumas. To akivaizdus įrodymas ir situacija, kuri susidarė Madride, kai ten po aštuonių mėnesių pertraukos, vėl vyksta susitikimas valstybių atstovų, dalyvavusių bendraeuropiniame pasitarime.

Atrodytų, tiksliai pasitarimo aiškūs—tai pasikeitimas nuomonėmis dėl Helsinkio pasitarimo Baigiamąjo akto nuostatų vykdymo, būtynbė bendrai paieškoti kelių, kaip pagerinti tarpvalstybinius santykius ir bendravimą, kaip sustiprinti saugumą, vystyti bendradarbiavimą Europoje ir panašiai. Madride svarstomas ir svarbus klausimas apie suaukumą konferencijos, kuri spręstų pasitikėjimo, saugumo ir nusiginklavimo Europoje klausimus.

Autonomijos siekimas miskitams buvo būdingas nuo seno. Tačiau dabar separatinės nuotaikas aktyviai skatina reakcija, tamsius žmones provokuodama primityviu melu, kad sandinistai nori atimti jų vaikus, uždrausti religiją...

Sandinistinė vyriausybė dabar skiria ypatingą dėmesį atsilikusiems rajonams vystyti. Į miskitų sritį jau veda plentas, jų kaimuose pasirodė gydytojai, likviduojamas neraštingumas (miskitai mokomi rašto gimtąja kalba). Iš neprieinamų rajonų žmonės perkeliama į derlingesnes žemes. Beje, tam reakcija visaip kliūdo—neseniai banditai apšaudė ir numušė malūnsparnį, vežusį 75 vaikus.

Hondūre susitelkę išdavikai nesugeba prasiskverbti į šalies teritoriją giliau nei kelis kilometrus. Tokius antpuolius atremia pasieniečiai, vietiniai gyventojai. Stambenes banditų gaujas likviduoja armijos daliniai.

Žmonės vieningai remia sandinistinę vyriausybę. Darbininkai, studentai, inteligentai stoja į liaudies miliciją. Mano namuose taip pat kabo uniforma, ginklas. Kartą per savaitę dvi valandas mes mokomės atremti priešą.

Šalyje vyrauja revoliucinis budrumas. Štai elementarus pavyzdys: kiekvienoje gatvėje žmonės iš eilės savanoriškai budi—dieną ir naktį. Budi tam kad užkirstų kelią provokacijoms.

Nikaragvos liaudžiai revoliucija daug davė. Dažnai mūsų šalį vadinama "antrąja Kuba". Mes didžiuojamės tuo vardu ir esame pasiryžę apginti savo iškovojimus.

Iš "Tiesos"

mus.

Taigi, reikia geros valios visu pasitarimą atstovaujančių valstybių, kad svarbūs klausimai būtų sprendžiami sėkmingai, bet tos geros valios, deja, kai kurios valstybės neparodo. Imperialistinis nusistatymas daug deda pastangų panaudoti šį pasitarimą konfrontacijai su socialistinėmis šalimis, panaudoti jį psichologinio karo tikslams. Apie tai apibendrintai "General—anzeiger" rašė, kad tai "gali pakirsti saugumo ir bendradarbiavimo Europoje pagrindus ir panaikinti perspektyvas sušaukti Europoje konferenciją nusiginklavimo klausimams".

Imperialistinės jėgos atkakliai siekia savo tikslų ir pasaulio viešoji nuomonė tą privalo gerai žinoti, reikalaujanti, kad didžiausioji žmogaus teisė—teisė gyventi, būtų visuomet šventai išsaugota.

Gediminas Valacka

IŠ AUTOMOBILIZMO ISTORIJS

Pirmieji kelio ženklai pasirodė Paryžiaus gatvėse 1903 metais. Jie buvo kvadratiniai—balti juodame fone. Manyt, kad tokie geriausiai matomi iš tolo.

Pirmieji oficialūs kelio ženklai patvirtinti 1909 metais pirmojoje tarptautinėje automobilių eismo konferencijoje.

Pirmoji uždraudė statyti automobilius kai kuriose Prancūzijos sostinės centrinėse gatvėse bei aikštėse Paryžiaus policija 1893 m. rugpjūčio 14.

Pirmasis garažas automobilių pastatytas praėjusio šimtmečio pabaigoje Vienoje. Lig tol mašinos buvo laikomos įvairiose vietose: po stoginėm, karietinėse ir net arklidėse.

Pirmoji autokatastrofa įvyko 1804 m. rugsėjo 6 d. išbandant pirmąjį garinį automobilį—du vairuotojai neįstengė suvaldyti mašinos, judėjusios 4 km per valandą greičiu. Automobilis trenkėsi į Paryžiaus arsenalo sieną, o vairuotojai spėjo išskolti.

Pirmą autotransporto auka tapo anglas Bridžitas Driekolas: 1896 m. rugpjūčio 17 d., eidamas viena Londono gatve, pakliuvo po ratais automobilio, kuris važiuojo 7 km per valandą greičiu. Nukentėjęs nesmarkiai susitrenkė.

Pirmąją baudą už eismo taisyklių pažeidimą sumokėjo vairuotoja D. Juzas, kuri važiuojo automobiliu per Bulonės mišką 13 km per val. greičiu, beveik dvigubai viršydamą leidžiamą. Tai įvyko 1893 m. rugpjūčio 14 d., o kita diena apie šį įvykį pranešė visi Paryžiaus laikraščiai. Pasigirdo balsai, reikalaujantys visiems laikams uždrausti sostinėje ir priemiesčiuose važinėti šiomis "smarvė skleidžiančiomis geležinėmis pabaisomis".

Pirmosios automobilių lenktynės surengtos 1894 m. liepos 27 d., trasoje Paryžius—Ruanas (126 km.). Užsirašė 103 automobilistai, bet leista dalyvauti tik 14 benzininių ir 7 garinėms mašinoms (kiti pretendentai atkrito dėl automobilių techninių nesklandumų ir vairuotojų nepasiruošimo). Lenktynes laimėjo grafo de Dionė garinis automobilis.

Pirmoji autolenktynininkė buvo čekoslovakų automobilistė Elizabeta Junek, tapusi tarptautinių automobilių varžybų 1926 metais nugalėtoja.

Vilnis, 1983 vasario 17

Dainininkės šlovės kelias

Daugeliui Tarybų Lietuvos menininkų reikšmingi buvo praėjusieji 1982 metai. Ypač jie išimtinai Vilniaus valstybinės filharmonijos solistei, respublikos nusipelnusiai artistei Reginai Maciūtei. Tais metais greta kitų garbingų vardų dainininkė pelnė ir Tarybų šalies Lenino komjaunimo premiją už aukštą atlikimo meistriskumą.

Įvairūs faktoriai ugdė vienos populiariausių lietuvių tarybinių dainininkių talentą. Ir ne paskutinį vaidmenį suvaidino nuolat pulsuojanči Baltijos bangos mūša, švelniausių garsų atspalvių pajautimą. Vėliau, žinoma, buvo konservatorija, įtempti studijų metai. Čia ji gerai techniškai įvaldė savo iš prigimties malonų sopraną, išsiugdė platų atlikimo diapazoną.

Labai reikšmingi Reginai buvo ir 1971 metai. Vilniaus konservatorijos baigimo diplomas, pirmieji recitaliai filharmonijoje, respublikinio komjaunuoliškos dainos, Pabaltijo respublikų ir Baltarusijos vokalistų konkursų laureatės laurai. O per sekančius dvejus metus ji tampa tarprespublikinio jaunųjų atlikėjų ir sąjunginio M. Glinkos konkursų laureate.

Regina Maciūtė.

Nuo tada sėkmė tampa neatskiriama solistės palydove. Sėkmė ją lydi ir gimtojoje Lietuvoje, ir gausiuose koncertuose Tarybų Sąjungos respublikose, visose Europos socialistinėse šalyse, taip pat Norvegijoje, Suomijoje. Viešnagės metu jai plojo ir Jungtinių Valstijų bei Kanados muzikos mylėtojai.

TARYBINĖ LIETUVIŲ LITERATŪRA

"Vagos" leidykla Vilniuje baigė leisti dvitome "Lietuvių literatūros istoriją". Neseniai pasirodžiusioje antroje knygoje nušviečiama tarybinės lietuvių literatūros raida 1940-1980 m. Chronologiniu atžvilgiu šis laikotarpis nėra ilgas. Tačiau istoriniai įvykiai, esminiais proceso pakitimais ir kūrybos apimtimi jis pranoksta daugelį ankstesnių mūsų literatūros raidos periodų. Tai socializmo epochos literatūra, atspindinti lietuvių tautos kelią Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungoje, susijusi su lemtingais jos išgyvenimais dabartinio šimtmečio viduryje, brendusiu svarbių politinių, ekonominių ir ideologinių kitimų atmosferoje. Tarybinė lietuvių literatūra augo ir stiprėjo, remdamasi vertingiausiomis nacionalinės kultūros tradicijomis ir kartu plėsdama kontaktus su visų TSRS tautų menine kūryba. Šiuo metu Tarybų Lietuvoje gyvena ir kuria beveik du šimtai rašytojų. Geriausieji jų kūriniai išėina ir į pasaulinę knygų rinką.

Keturis dešimtmečius apimantis tarybinės lietuvių literatūros procesas šiame tome skirstomas į du etapus.

Viena jų sudaro pradiniai tarybinės lietuvių literatūros formavimo tarpsniai: 1940-1941. Didysis Tėvynės karas ir pokarinis krašto atkūrimo dešimtmetis (iki 1956 m.). Tai didelių istorinių pasikeitimų, revoliucinių lūžių metai, jau gerokai atitolę nuo šios dienos ir tapę istorijos savastim. Į šio laikotarpio visuomeninių sąlygų pagimdytus literatūros reiškinius galima žvelgti iš tam tikros laiko perspektyvos, siekti objektyvesnio mokslinio nušvietimo ir įvertinimo.

Žymiausių šiame etape pasireikusių tarybinių lietuvių rašytojų Vilnis, 1983 vasario 17

portretai pateikiami atskirais monografiniais skyriais. Kai kurių žodžio meistrų kūryba, nemaža dalimi priklausanti ir tarybiniam laikotarpiui, nušviesta šios dvitomės "Lietuvių literatūros istorijos" I tome, išėjusiame 1979 m. (žr. skyrius: "Liudas Gira", "Balys Sruoga", "Antanas Vienuolis", "Vincas Mykolaitis-Putinas").

Plačiai II tome apžvelgiama šiuo laikinė tarybinė lietuvių literatūra. Šis etapas labai audringas meninės plėtotės atžvilgiu, pasižymi reikšmingais kūrybiniais pasiekimais, problematikos, formų ir stilių įvairove. Tačiau daugelis reiškinų (ypač pastarojo dešimtmečio) čia tebėra "gyvasis procesas", kurį dar sunkoka istoriškai analizuoti ir apibendrinti. Tad nušviečiant šį etapą, siekta daugiau informacinių tikslų. Čia pateikiamos platesnės žanrų raidos apžvalgos su gausiais rašytojų "vidiniais" portretais. Tuo tarpu atskiri skyriai duodami tik apie keletą jau aukšto pripažinimo susilaukusių šiuolaikinės mūsų literatūros atstovų.

Monografiniai skyriai apie atskirus rašytojus, taip pat vidiniai (į apžvalgas įterpti) portretai siejami su tuo istoriniu periodu, kuriame charakterizuojamasis rašytojas yra suvaidinęs svarbesnį vaidmenį literatūriname procese. Tokiais atvejais laikotarpio chronologiniai duomenys ir apie vėlesnę arba ankstesnę rašytojo kūrybą.

Vilniaus akademinio operos ir baletų teatro solistė Irena Milkevičiūtė prie sąjunginio M. Glinkos konkurso nugalėtojos vardo pridėjo dar vieną garbingą įvertinimą. Tarptautiniame Ferencio Erkelio vokalistų konkurse Vengrijoje Irena laimėjo antrą vietą.

Pasakoja Lietuvos TSR literatūros muziejaus direktorius K. Kubilius

Vaizdingame Kauno senamiesčio kampelyje, XVII-XVIII amžiaus renesanso ir baroko rūmuose įsikūrusiame muziejuje, eilutė po eilutės pasakojama keturių šimtų metų kelią nuėjusios lietuvių literatūros istorija. Apie tai byloja rašytojų knygos, rankraščiai, laiški ir nuotraukos, autografa, memorialiniai daiktai.

Muziejaus fondai kasmet praturtėja įdomiais eksponatais. Iš naujausių reikia paminėti P. Višinskio laiškus, kurie į muziejų pateko iš jo dukros M. Višinskaitės-Zubrienės palikimo, rašytojo A. Kriščiukaičio-Aibės anūko V. Vaidelio įteiktas nuotraukas ir memorialinius daiktus, profesoriaus L. Žuklio padovanotas nuotraukas, kitus eksponatus, pasakojančius apie jo draugys-

tę su poetais V. Mykolaičiu-Putinu, P. Sirviu, poeto A. Miškinio padovanotas daugiau kaip penkių šimtų eilėraščių rankraščius, maskvietės vertėjos B. Zaleskajos padovanotas keturis šimtus lietuvių rašytojų knygų, išėjusių TSRS tautų kalbomis . . .

Muziejaus fondus taip pat papildė eksponatais, kuriuos sukaupia mokslinės ekspedicijos.

Muziejuje kaupiame naujus lietuvių rašytojų kūrinių leidinius, vertimus, meno kūrinius, iliustruojančius rašytojų kūrybą, vaizduojančius mūsų rašytojus.

Muziejuje nuolat veikia tarybinio laikotarpio lietuvių literatūros ir Maironio memorialinė ekspozicija, filialuose pasirodo ekspozicijos apie atskirus rašytojus. Štai V. Krėvės-Mickevičiaus gimimo 100-ųjų metinių proga nuolatine ekspozicija atidaryta memorialiniame muziejuje rašytojo tėviškėje Subartonyse.

Nemaža eksponatų yra laikinose parodose, skirtose rašytojų jubiliejams, kitoms datoms.

Didelį dėmesį skiriame tarybinių tautų draugystei. Tai primena ir atskiri eksponatai, ir tarybinių tautų literatūrų atspindinti specialios ekspozicija.

Planuojame netrukus atidaryti atnaujintą ikitarybinio laikotarpio lietuvių literatūros ekspoziciją, kur pateiksime nemažą dabar fonduose saugomų eksponatų.

Muziejaus moksliniai bendradarbiai tyrinėja gaunamus eksponatus, įvertina juos, rengia mokslines publikacijas. Čia dažnai lankosi rašytojai ir literatūros istorikai, kalbininkai, kiti specialistai.

Muziejus—ne vien saugykla. Jo lobiai prieinami visiems, ir jais būtina kuo tinkamiau naudotis . . .

Seniai tapo tradicija, kad žmonės į muziejų užsuka ne tik susipažinti su viena ar kita ekspozicija, o ir praleisti laisvą valandėlę kartu su bendraminčiais, literatūros mylėtojais. Čia rengiame rašytojų jubiliejų minėjimus ir autorinius bei atsiminimų vakarus, poezijos, nevelės dienas ir literatūros disputus, mokslines konferencijas, atvirų durų dienas, literatūros pamokas ir pionierių sueigas, literatūrinių-muzikinių įrašų perklausas ir t. t. Tai sutraukia įvairaus amžiaus ir įvairių specialybių žmonių. Iš "Tiesos"

DAILĖS ŠVENTĖ

Druskininkuose vyko dailės dienos, skirtos M. K. Čiurlonio atminimui. Iš įvairių Tarybų Lietuvos miestų, taip pat kaimyninių Latvijos ir Baltarusijos respublikų susirinkę tapytojai su molbertais keliauvo po Čiurlonio gimtąsias vietas, įamžino drobėje šiandicinius Raigardo, Liškiavos, Ratnyčios vaizdus, kūrė Druskininkų miesto darbo žmonių portretus, kurorto peizažus.

STATOMA NAUJA BIBLIOTEKA

Kaune, Ažuolyno pakraštyje, pradėta statyti nauja miesto viešoji biblioteka. Statinį sudarys keturių ir septynių aukštų korpusai, turintys daugiau kaip 10 tūkstančių kvadratinį metrų naudingo ploto. Būsimajame kultūros židinyje skaitytojų patogumui—erdvios skaityklos, spausdinių saugyklose tilps 1,8 milijono leidinių. Biblioteką žadama pastatyti iki 1985 metų.

TU ESI LIETUVA

Tu esi Lietuva,
Tave trempė visi,
Tave skriaudė, kryžiavo ir niekino,
Tik nepamenu aš
Nuo tada, kai esi,
Kad tu, tėviške,
Būtumei niekieno.

Tu esi Lietuva,
Ilgus amžius kartu
Ejom lažą ir nešėme baudžiavą,
Dėl tavęs, dėl laisvos,
Krito daugel kartų,—
Jų dainas mes į drobę įaudėm.

Tu esi Lietuva,
Kaip kareivis buvai
Durbės nūšy,
Prie Saulės,
Prie Žalgirio;
Atėjūnų pulkams nepadėjo dievai,
Anei kryžiai juodi nepataikino.

Tu esi Lietuva,
Kai šaukei, kai liepei,
Tavo kalbą išslapstėm po topoliais,—
Eimėm rankon dalgius
Vargan žėmdirbiai,
Tik ne tam,
Kad į pradalges dobilus . . .

Tu esi Lietuva,
Spalio vėjas rūstus
Žemaičius vėl pašiausė ir Sūduvą,—
Vėl kapai pakelėm,
Vėl kapai po raistus.—
Su vaikais tavo amžiais taip būdavo.

Tu esi Lietuva,
Tu tvirtai atėjai
Į raudonąją mitingų vasarą,
Kai paniro visi lygu perlų žvejai
Į turtingą darbynečių alasą.

Tu esi Lietuva,
Tu save įrašėi
Į Oriolo milžinkapių akmenis,
Ir paraduos dabar
Tavo vėliavnešiai
Vėl kartoją vardus
Lyg įsakymus.

Tu esi Lietuva,
Tu viena nebuvai
Ir nebūsi, kol mes čia gyvename,
Kol į uostus tavus
Plaukia sunkūs laivai,
Kol aušra iš Rytų plaukia Nemunu.

Tu esi Lietuva,
Sesiu sesė šauni,
Tavo dainos girdėti prie Tykiojo.
Tu iškėlusi galvą
Į šventę eini,—
Nuo aukštųjų kalnų
Pasitinki ją.

Petras Keidošius

Kvalifikuotus darbininkus Lietuvos meno verslų įmonėms ruošia Kauno 52-oji vidurinė profesinė technikos mokykla. Mergaitės ir berniukai čia išmoka "devynių amatų"—keramikos, žiedėjų, porceliano dekoruotojų, medžio drožėjų, juvelyrų ir kitų specialybių.

Nuotraukoje: Būsimosios meno verslų darbuotojos su savo darbais.
K. Jurelės nuotrauka

Varėnos "Šviesos" kolūkio išipareigojimai

"Šviesos" kolūkio kolūkiečiai, įgyvendindami partijos XXVI suvažiavimo, TSKP CK 1982 m. gegužės ir lapkričio plenumų nutarimus, sėkmingai įvykdė ir viršijo vienuoliktojo penkmečio antrųjų metų planus ir socialistinius išipareigojimus.

Praėjusiais metais iš hektaro prikulta vidutiniškai po 35 cent grūdų. Palyginti su 1981 m. bendras javų derlius padidėjo 15,6 proc. Ūkyje nemažai dėmesio skiriama pašarų bazei stiprinti. Šieno gamybos planas įvykdytas 103,6, siloso—127,2, pašarinių šakniavaisių—131,6 proc. Žiemojimo laikotarpiui kiekvienam galvijui paruošta vidutiniškai po 14,8 cent pašarinių vienetų stambiųjų ir sultingųjų pašarų.

100 ha žemės ūkio naudmenų pagaminta 313,5 cent. mėsos ir 498,2 cent pieno. Vidutinis primilžis iki 4068 kg pieno. Fermų rentabilumas siekė 26,6 proc. Valstybei parduota 8 proc. mėsos ir 3 proc. pieno daugiau negu planuota. Įvykdytos augalininkystės produktų pardavimo valstybei užduotys.

Nenukrypstamai įgyvendindami TSKP CK 1982 metų gegužės ir lapkričio plenumų nutarimus, pasiekinti teigiamų ir išvadų, išdėstytų TSKP CK Generalinio Sekretoriaus J. Andropovo pranešime iškilmingame posėdyje TSRS įkūrimo 60-mečiui. "Šviesos" kolūkio kolūkiečiai, giliai išanalizavę ūkio galimybes ir rezervus, prisiima socialistinius išipareigojimus 1983 metams:

Iš kiekvieno hektaro gauti ne mažiau kaip po 36 cent grūdų, prikasti 230 cent bulvių, 540 cent pašarinių šakniavaisių—17 proc., bulvių—1,6 karto. Valstybei parduoti 180 tonų grūdų ir 850 tonų bulvių.

Siekiant šio tikslo, laiku ir kokybiškai pasiruošime pavasario laukų darbams, iki kovo 1 d. užbaigsime

traktorių, dirvų įdirbimo ir sėjos technikos, o iki balandžio 1 d.—javų ir kitų kombainų remontą.

Nuosekliai rūpinsimės žemdirbystės kultūros kėlimu, diegsime perspektyviausias rajonuotų žemės ūkio kultūrų veisles, geriau panaudosime organines ir mineralines trąšas, augalų apsaugos priemones. Kiekvienam hektarui sukauptume ir įterpsime po 19 tonų organinių trąšų. Geriau organizuosime žaliųjų priežiūrą ir eksploataciją.

Toliau stiprinsime pašarų bazę, daugiau dėmesio skirsime kultūrinių žaliųjų derlingumui didinti. Iš kiekvieno kultūrinių pievų ir ganyklų hektaro paruošime ne mažiau kaip po 43 cent šieno, jo gamybą padidinsime iki 830 tonų. Paruošime 500 tonų šienainio, 1700 tonų siloso, iš to skaičiaus 100 tonų — kombinuotojo. Diegsime pažangias pašarų ruošimo technologijas ir mokslo rekomendacijas. Išipareigojame visą šieną supresuoti, išdžiovinti aktyviaja ventilacija. Siloso gamyboje efektyviai panaudoti konservantus. Iki 15 proc. išplėsimė grūdinių-ankštinių kultūrų pasėlius, tuo iš esmės galėsime išspręsti pašarinių baltymų problemą.

Sutelksime dėmesį gyvulininkystės produkcijos gamybos intensyviniui didinti. Iš karvės primelšime vidutiniškai po 400 kg pieno, arba 80 kg daugiau negu pernai. Penimų kiaulių vidutinį priešvorį per parą padidinsime iki 560, penimų galvijų—iki 760 gramų. Valstybei parduodamo galvijų priauglio svorį padidinsime vidutiniškai iki 440 kg. Valstybei parduosime 980 tonų pieno ir 610 tonų gyvulių ir paukščių. Fermų rentabilumą padidinsime iki 32 procentų.

Toliau gerinsime kolūkiečių darbo sąlygas. Palaikydami pirmaujančių Maskvos darbo žmonių kolektyvų iniciatyvą stiprinti darbo ir

PRAMONINIAI LIETUVOS PAUKŠTYNAI

Plati Vilniaus-Kauno automagistralė ties Vieviu šoktelėjusi į kalvelę atveria didžiausio Lietuvoje paukštyno panoramą. Pamiškėje plyti dešimt didelių paukštidižių, aukšti pašarų bokštai, kiti gamybiniai korpusai.

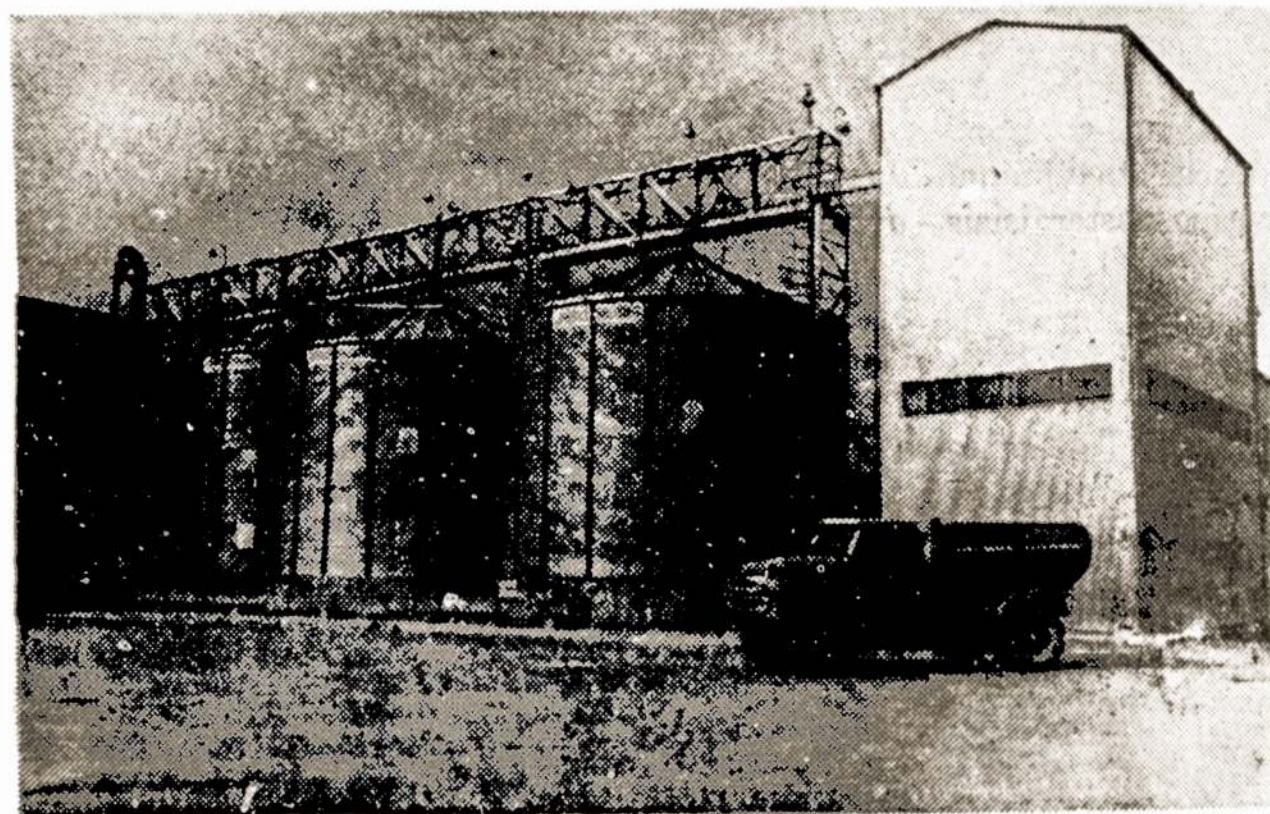
Iš didžiulio baltųjų dedeklių pulko darbštūs Vievio paukštininkai respublikos sostinės ir aplinkinių miestelių gyventojams kasmet patiekia po 105 milijonus kiaušinių— tiek, kiek anksčiau jų parduodavo visi Lietuvos paukštininkystės ūkiai. Pasiekti aukštų gamybinių rezultatų šiame paukštyne padeda ne tik pagrindinių darbo procesų mechanizavimas, bet ir sėkmingas selekcinis darbas. Čia jau penkioliktus metus triūsiantis vyriausias veterinarijos gydytojas Jonas Skonsmanas, talkinant Pabaltijo zoninės paukštininkystės bandymų stoties, esančios Staniūnuose netoli Panevėžio, bei kitų respublikų mokslininkams, dirba platų naminių paukščių genetinių savybių, naujų hibridizacijos metodų tobulinimo darbą. Už šiuos tyrimus, atliktus drauge su ūkio selekcininkais, jaunas mokslininkas pelnė Lietuvos TSR valstybinę premiją.

Pakomentuoti, kaip toliau bus plėtojama ši viena jauniausių ir perspektyviausių žemės ūkio šakų, paprašė Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos Paukštininkystės tresto direktoriaus pavaduotoją Albertą Zakarevičių.

— Gaime pasidžiaugti, kad per porą pastarųjų dešimtmečių respublikoje sukurta patikima pramoninio tipo paukštininkystė. Įvairiose mūsų krašto vietose—prie Plungės, Alytaus, Kaišiadorių, Vilniaus, kituose regionuose pastatyti mechanizuoti pramoniniai paukštynai. Be to, kompleksiška atnaujinamos daugelio Utenos, Kapsuko, Telšių ūkių paukščių fermos. Sumontavus jose talpesnius narvelius, dabar paukščių laikoma beveik šešis kartus daugiau. Taigi ir daugelio ūkių vištų fermos tapo nedideliais pramoniniais paukštininkystės kompleksais.

Dabar respublikoje sparčiai didinama broilerių gamyba. Jau pilnu pajėgumu veikia Kaišiadorių paukštynas, kurio metinis pajėgumas—daugiau kaip penki tūkstančiai tonų dietinės paukštienos. Labai sparčiai plėtojami gamybiniai plotai ir Vilniaus paukštyne, kuris po rekonstrukcijos tiekis paukštienos beveik du kartus daugiau. Broilerius auginančiuose paukštynuose laikomos labai produktyvių mėsinių vištų veislės. Žinoma, ši ūkio šaka ir toliau bus sparčiai plėtojama. Antai šiemet užbaigti statyti dar tu dideli tarpukiniai mėsinių paukščių auginimo kompleksai: Burimonyse Alytaus rajone ir Gondingoje—Plungės rajone. Juose kasmet bus išauginama po 3 milijonus broilerių.

Dainius Ručinskas

Siemiet per javapjūtę Kauno rajono ūkiuose nebuvo sukrauta nė viena šiaudų stirta. Presuotus šiaudus vežė į naują gamyklą Raudondvaryje, kur iš jų buvo gaminamos granulės.

Nuotraukoje: Nauja šiaudų granulė gamykla. K. Jurelės nuotrauka

NERA ATSLIEKANČIŲ

Dabar Šiaulių rajone nėra atsliekančių įmonių, 98 procentai darbininkų viršija išdirbio normas. Pavėnčių cukraus kombinato. Daugėlių statybinių medžiagų, Kuršėnų miškų ūkio gamybinių susivienijimų, Kuršėnų durbių įmonės ir kitų kolektyvų darbo žmonės nuolat viršija gamybinius planus.

GOBELENŲ PARODA

Kaune respublikinio zoologijos muziejaus foje, atidaryta dailininkės Eglės Petraitytės-Talalienės gobelenų ekspozicija. Tai antroji jos personalinė paroda.

gamybinę drausmę, plačiai dalyvausime judėjime "Garbe ir šlovė—pagal darbą". Įgyvendinsime konkrečias priemones darbo laiko nuostoliams mažinti. Labai taupiai ir efektyviai naudosime materialinius, darbo ir finansinius resursus, didinsime darbo našumą, gamybos ekonominį efektyvumą. "V. L."

Autorė eksponuoja trisdešimt kūrinių gyvūnijos tematika. Lankytojams siūloma susipažinti su gobelenų ciklais "Drugeliai", "Paukščiai", "Vabzdžiai", "Vabalai", "Žuvis".

VIRTUVINIAI INDAI

Grazūs virtuviniai indai—kiekvienu namų puošmena. 20 pavadinimų emaliuotus ir 17 aluminio indų vartotojams teikia viena seniausių Kauno miesto įmonių—"Pirmūno" gamykla. Produkcijos asortimentas kasmet atnaujinamas. Netrukus ūkinių prekių parduotuvėse pasirodys trečias emaliuotų indų komplektas su plastmastingomis rankenėlėmis, metaliniu apvaldėliu. Daugiau bus gaminama spalvotų indų.

O 15 procentų savo produkcijos "Pirmūnas" eksportuoja į Vengriją, Čekoslovakiją, Jemeną ir kitas šalis.

Vilnius, 1983 vasario 17

Šiauliai — dviratininkų miestas

Dviračių takai naujame gyvenamajame rajone

Keliaudamas gražiuoju dviračių taku, kuris sujungė Šiaulius su jų pamėgta poilsio vieta Bubiais, ir stebėdamas dailiai įrengtose poilsio aikštelėse vizualinę informaciją, pagalvojau: dviračio išradimas dar nepasibaigė.

Specialistai ginčijasi, kas jį išrado—žymusis Leonardas da Vinčis ar rusų mechanikas Jefimas Artamonovas. Bet jie sutaria dėl kitko—kad jis labai intensyviai išradinėjamas toliau. Šalia vienviečių—dvivietis—tandemas, trivietis—triplėtas, keturvietis—kvadrupletas ir t. t. net iki trisdešimtpenkiaviečio, jau neturinio specialaus pavadinimo. Šveicarų Apencelio miestelio gyventojai giriasi, kad ten sukonstruotas pats mažiausias dviratis, kurio nuotolis tarp priekinio ir paskutinio rato tėra 15 cm.

Pasaulyje jau užregistruota per 15 tūkstančių patentų, susijusių su dviračio atnaujinimu. Ypač jų pagausėjo pastaraisiais—dviračio renesanso metais.

Tarybų Sąjungoje šia veikla užsiminėja Centrinis dviračių konstravimo biuras Charkove. Dabar 53 šalies gamyklos gamina 70 rūšių dviračių vaikams ir suaugusiems. Jų šalyje kasmet pagaminama apie 5 mln. Iš jų arti pusės milijono su Šiaulių "Vairo" gamyklos ženklu.

Ši įmonė jau išleido aštuntą vaikiškų dviračių kartą, kuri pranoksta ankstesnes elegantiškumu, geresnėmis techninėmis savybėmis. Ne per seniai nuo konvejerių nukeliavo devynmilijonasis lietuviškas dviratis. Šiomet žada pasirodyti sudedamieji lietuviški dviračiai "Venta", juos seks "Rambynas".

Ir vis dėlto kas gi paskatino šiauliečius atverti dviračiams didžiuosius takus? Gal tai, kad čia kasmet nuperkama po 3 tūkstančius dviračių, o pernai, paskelbus gegužę dviračių populiarinimo mėnesiu, ant dviračio balnelių sėdo ir įvairiuose renginiuose dalyvavo per 15 tūkstančių šiauliečių.

O gal tai, kad čia jau 27-tą kartą vyko respublikinės vaikų varžybos "Ereliukais" ir "Kregždutėmis".

O gal tai, kad prieš trejetą metų miesto vykdomasis komitetas patvirtino, išsamų kompleksinį priemonių planą dviračiui propaguoti. Šiandieną jį praktiškai vykdo labai daug kolektyvų, padeda pramonės įmonės, talkina visuomenė, mokslininkai.

Antai komunalinio ūkio valdyboje teko susipažinti su stonais aplankais įvairių brėžinių, projektų, lentelių. Tai VISI mokslininkų kolektyvo, vadovaujamo technikos mokslų daktaro V. Šešto, ūki-

skaitinių pagrindu paruošta. Šiaulių miesto transporto vystymo schema.

Joje daug vietos skiriama ir dviračiui. Sudarant šią schemą, pagalvota apie tai, kad šiaulietis iš gyvenamojo rajono, sėdęs ant dviračio, galėtų nuvykti į savo darbiavietę. Čia taip pat numatyti dviračių takai, jungiantys miestą su kolektyviniais sodais, garažais, poilsio zonomis. Praktiškai ši schema jau įgyvendinama—Dainų gyvenamajame rajone, tiesiant naujas gatves, iš karto įrengiami ir dviračių takai.

Užpernai į vaizdingas Bubių apylinkes nusitęsė 11 km dviračių takas, kurio sąmatinė vertė pusė milijono rublių. Taką talkininkai apšodino medeliais ir krūmais. Šalia jo iškilo dailūs prekybos paviljonai.

Pernai dviračių tako atšaka buvo tiesiama į Dubysos tvenkinio plažą.

Taigi šiauliečiai pirmieji respublikoje pradėjo ruošti tikrajam dviračių renesansui. Jie remia dviračių "bumą", primindami olandų statistiką, kuri teigia, kad dviratininkų amžius 5 metais ilgesnis, nei vidutiniškai žmogus gyvena.

Daug naujų idėjų Šiaulių miesto vykdomojo komiteto pirmininkas K. Zaleckas atsivežė iš Graco (Austrija) tarptautinės konferencijos "Miestas draugiškas dviračiams", kurioje dalyvavo 180 specialistų iš 11 šalių.

—Vazinėjimas dviračiu lavina ne tik kojas, gerina medžiagų apykaitą, padeda reguliuoti svorį, bet ir stiprina širdies ir kraujagyslių sistemą,—teigia Vilniaus respublikinės klinikinės ligoninės gydytojas Jokūbas Skliutauskas.—Dėl to surtėja pulsas, ilgiau išsisi širdies raumuo. Gydytojų specialistų atlikti plaučių funkciniai tyrimai parodė, kad, reguliariai važinėjant dviračiu, išorinio kvėpavimo funkcija pagerėja, gyvybinis plaučių tūris atitinkamai padidėja, drauge audiniai intensyviau savina deguonį.

... Taku prašvilpia dviratininkai—pavieniai ir grupelėmis. Paaugliai, suaugę, pagyvenę.

Šiauliai—dviratininkų miestas.

Antanas Dilys

KARVĖS MELŽIAMOS AIKŠTELĖSE

Šiaulių rajono kolūkio "Pirmyn" Vinkšnėnų ir Bridų fermose visos 482 karvės melžia tik trys melžėjos. 1982 metais jos iš viso primelžė beveik 2,000 tonų pieno. Čia įrengtos melžimo aikštelės, todėl karvės laikomos palaidos, mechanizuoti visi darbai. Šis melžimo būdas efektyvus.

KLESTI SENOJI "DROBĖ"

Tarybų Sąjungos žemėlapyje, kabančiame "Drobės" vilnos gamybinio susivienijimo klube, ratukais apvesti miestai, į kuriuos siunčiami Kaune išausti audiniai. Tokių miestų—daugiau kaip šimtas. Drabužius iš "Drobėje" išaustų audinių siuva geriausios Maskvos, Leningrado, Kijevo ir kitų didžiųjų šalies miestų siuvyklos, audiniai su šios Kauno įmonės ženklu keliauja į Užkaukazę, Vidurinę Aziją, į tolimąją Tarybų šalies šiaurę ir rytus.

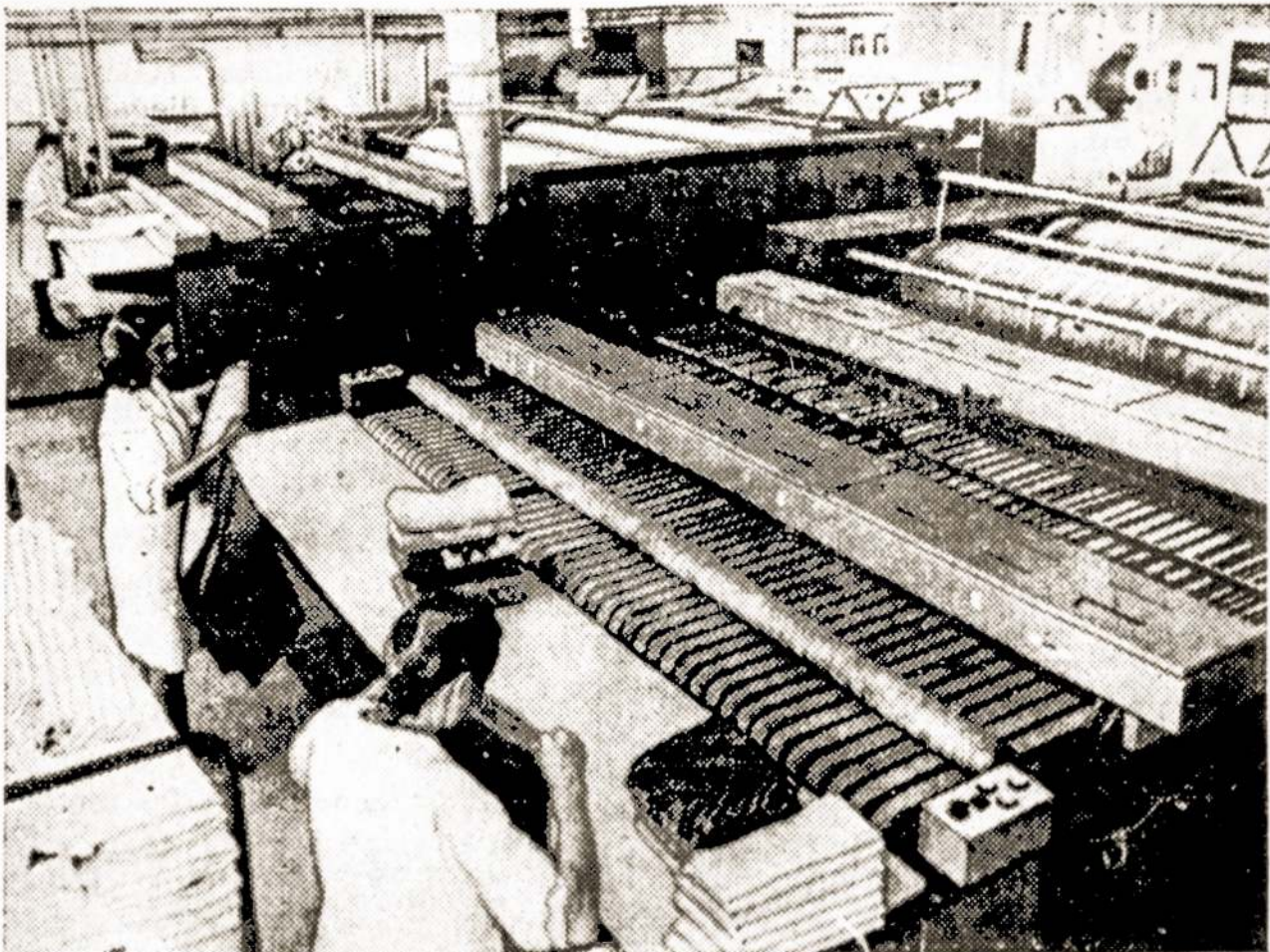
Prieš 60 metų Amerikos lietuvių verslininkų akcinės bendrovės įkurta "Drobė" buvo nedidelis fabrikas, kuriame kelios dešimtys žmonių dirbo sunkų darbą. Metinė produkcija 1937-1939 metais nesiekė nė pusės milijono metrų audinių. O po karo teko viską pradėti nuo nulio. 1944 metų vasarą, bėgdami iš Kauno, vokiečių okupantai fabriką sunaikino, iš jo buvo telikę griūvėsių ir metalo krūvos...

"Drobė" dabar—viena iš didžiausių Lietuvos įmonių. Per metus joje išaudžiama apie septynis milijonus metrų vilnonių ir pusvilnonių audinių, suverpiama pusketvirtas tūkstančio tonų verpalų. Susivienijimas turi savo fabrikus ne tik Kaune, bet ir Šilutėje bei Viečiunuose netoli Druskininkų, kuriuose dirba beveik keturi tūkstančiai žmonių. Sumontuotos labai našios audimo staklės, verpimo mašinos, audinių apdailos ir kitokie įrengimai, pagaminti Tarybų Sąjungoje, Lenkijoje, Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, Japonijoje ir kitose šalyse.

Kaip vertinamas drobiečių darbas, vaizdžiai byloja tai, kad susivienijimo kolektyvas jau daugelį metų pripažįstamas vienu iš geriausių Tarybų Sąjungos lengvosios pramonės įmonių. TSRS ordiniais ir medaliais apdovanota daugiau kaip pusė šimto drobiečių. Socialistinio Darbo Didvyrio vardas suteiktas gamybinio mokymo instruktoarei Gražinai Kyzelienei, audėja Valerija Aksamitauskienė apdovanota TSRS valstybine premija.

Drobiečiai moka ne tik šauniai dirbti, bet ir smagiai pasilinksminėti, turiningai ilsėtis, sportuoti. Kolektyve susikūrė ir prigijo daug gražių tradicijų. Kas metai pagerbiami darbo veteranai ir pirmūnai, į darbininkų gretas priimti jauni žmonės. Veikia keletas saviveiklinių kolektyvų: choras, moterų vokalinis ansamblis, keli vokaliniai-instrumentiniai ansambliai, kaimo kapela ir kiti. Darbininkų bibliotekoje rengiami literatūros vakarai, kuriuose mielai dalyvauja žymiausi Lietuvos rašytojai. Tų vakarų atminimui bibliotekoje saugomos knygos su Juozo Baltušio, Vytauto Bubnio, Juozo Grušo, Justino Marcinkevičiaus, Eduardo Mieželaičio, Vytauto Petkevičiaus, Mykolo Sluckio ir kitų meninio žodžio meistrų autografais.

Panašų kaip "Drobė" kelių nuėjo visos senosios Kauno gamyklos ir fabrikai. Maždaug į pusę šimto užsienio šalių eksportuojama staklės, elektros motorai, prietaisai, baldai, porceliano indai ir kiti kauliečių gaminiai. Z. Mikalauskas

Nuotraukoje: Panevėžyje veikia viena moderniausių Lietuvoje skalbyklų, pavadinta "Gulbe". Per dieną joje išskalbiama, išlyginama daugiau kaip šešios tonos skalbinių. A. Sabaliausko nuotrauka

KELMĖS LINŲ FABRIKAS

Kelmės linų fabriko kolektyvas pagamino pirmąsias pluošto tonas įmonės naujajame ceche.

Beveik trejus metus čia triūsė statybininkai, rekonstruodami senąjį linų fabriką. Darbų atlikta daugiau kaip už milijoną rublių. Šalia senų pastatų iškilo naujas gamybinis korpusas su moderniais ir našiais įrengimais, galinga katalinė, sandėliai, transformatorinė, kiti statiniai.

VAISMEDŽIAI

ATSKIRIEMS RAJONAMS

Prieš du dešimtmečius Plungės rajono Rietavo valstybinio sodo augalų tyrimo punkto žemėje prigijo pirmieji obelų, kriaušių ir uogakrūmių sodinukai.

Punkto darbuotojai tyrė vaisme-

džių veisles, kurios tinka auginti Žemaitijos rajonuose. Jie sėkmingai išbandė augalų atsparumą ligoms ir šalčiams, nustatė derlingumą.

Kaip mus painformavo Valstybinės žemės ūkio kultūrų veislių tyrimo inspektūros agronomas inspektorius J. Jasiulionis, per tą laiką buvo rajonuota eilė rietaviškių iširtų obelų bei kriaušių veislių. Dabar numatoma rajonuoti vertingą raudonųjų serbentų veislę, kuri iš hektaro duoda net 144 centnerių uogų. Jos skanios, kekės stambios.

Tenka pridurti, kad panašūs punktai yra įsikūrę Panevėžyje ir Vilniuje, kurie atitinkamas vaismedžių rūšis parduoda sodininkystės ūkiams bei medelynams, o taip pat pavieniams pirkėjams.

Būti pilnaverčiu žmogumi

Ateities gatvė—pats Vilniaus pakraštys. Asfaltuotas kelias ir pušynėliai, besiglaudžia vienas prie kito. Tarp jų ir išispraudusi Antano Jonyno aklųjų ir silpnaregių vidurinė mokykla-internatas.

Tylu—dabar čia pamoka. Tik iš muzikos kabineto veržiasi balsai. Jie kiek prityla, išgirdę atidaromas duris. Mažas, jaukus kambarėlis. Didelėmis, raiškiosiomis raidėmis išrašyti M. K. Ciurlionio žodžiai: "... Visą pasaulį vaizduojuos kaip didelę simfoniją". Ir dvylika dainuojančių vaikų.

— Muzikalių berniukų ir mergaičių atsirado tiek daug, kad čia atidarėme Balio Dvariono muzikos mokyklos filialą, kurį dabar iš trijų šimtų mokinių lanko kas trečias, — pasakoja A. Jonyno mokyklos direktoriaus pavaduotojas Vytenis Butanavičius.

O mėgstantys meistrauti valandų valandas praleidžia internato dirbtuvėse. Čia gauti įgūdžiai jiems labai praverčia vėliau pradėjus dirbti kurioje nors Lietuvos aklųjų draugijos įmonėje.

— Ir mažas, ir senas aklasis arba silpnaregis yra mūsų draugijos narys, — sako Lietuvos aklųjų draugijos Centro valdybos pirmininkas Mykolas Poznanskas.

— Atsitiko nelaimė: žmogus apako. O kaip jis suranda jus?

— Apie tokius sužinome mes patys esant jiems, pavyzdžiui, dar ligoninėje. Visus netekusius regėjimo porai mėnesių siunčiame į Sakių rajone Kretkampyje įsteigtą Aklųjų darbingumo atkūrimo mokyklą, kur jie pasiruošia savarankiškam gyvenimui bei aktyviai veiklai.

Didžiausiose Tarybų Lietuvos miestuose Draugija dabar turi penkis gamybinius mokymo kombinatų, kur išleidžiami nesudėtingi, tačiau buityje labai reikalingi pastmasės, metalo bei kitokie dirbiniai. Gautas lėšas panaudojame pašalpoms, magnetofonams, radijo aparatams pirkti, skaitovams samdyti. Draugija taip pat turi savo lei-

dyklą, spaustuovę, garso įrašų namus, bibliotekas, kurias nuolat papildo knygomis su įprastu ir Brailio raštais. Nemažai pinigų ji skyrė ir šios mokyklos statybai, specialioms prietaisams ir priemonėms įsigyti. Per metus vieno mokinio išlaikymas valstybei atsieina vidutiniškai 2300 rublių. Bet, žinoma, vien pinigais nepasieksi, kad visi vaikai taptų pilnaverčiais žmonėmis. Tam dar reikia ir daug pedagogų dėmesio ir kantrybės.

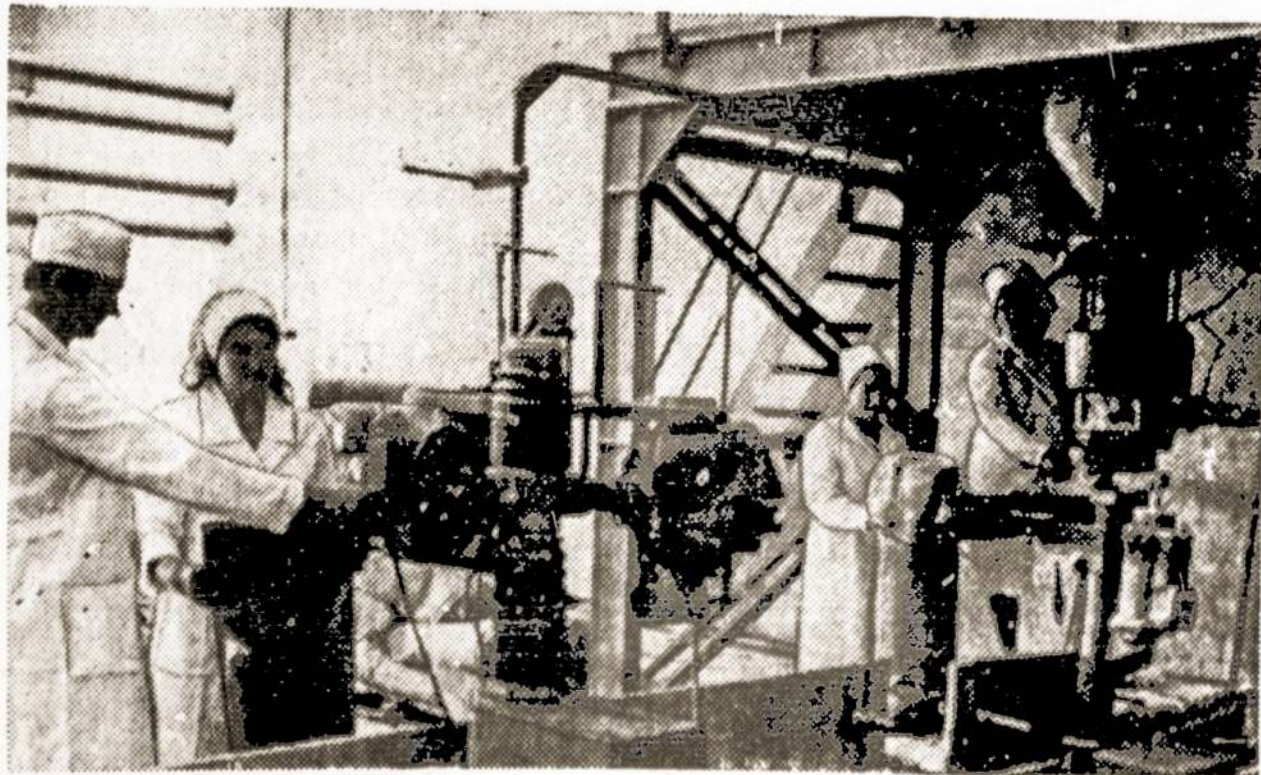
Internatė dirba nemažai patyrusių mokytojų, be galo rūpestingų auklėtojų. Dalis jų—akli arba mažai matantys. Buvę auklėtiniai, tokie kaip matematikai Vytautas Purlys, Vladas Verbauskas, Antanas Žadeikis baigia aukštuosius mokslus ir grįžta į savo arba išvažiuoja į kitų respublikos miestų aklųjų mokyklas.

Matematika. Tai neretai kietas riešutas ir gerai matančiam vaikui. O kaip įrodyti algebros, geometrijos teoremas akliems?

— Kai aš čia prieš penkiolika metų pradėjau dirbti, nustebino taip išlavinta mokinių atmintis, — prisimena matematikos mokytoja Stasė Urbonavičiūtė. — Ko negali pamatyti, jie turi išiminti. Akli vaikai žymiai daugiau ir greičiau skaičiuoja atmintinai. Be to, mes turime daug specialių vaizdumo priemonių. Taigi mokiniai tuos teorėmų įrodymus tiesiog pačiupinėja, pajaučia.

Didžiuliu rūpesčiu aklaisiais ir silpnaregiais čia greitai įsitikina visi respublikos, sąjungos ir užsienio svečiai iš daugelio pasaulio šalių. Atsiliepiam knygoje—įrašai anglų, vokiečių, rumunų, vengrų, arabų ir kitomis kalbomis. Štai amerikietis John Dranger, čia lankęsis prieš ketverius metus, įrašė: "Norėčiau, kad mano mokykla akliems prie Mississippės būtų nors perpus tokia".

... Pasaulis—kaip didelė simfonija. Šičia išmokstama ją išgirsti, suprasti, pamilti... A. Lekavičius

Vasaros metu 40 tonų daugiau sviesto kasdien sumušama Utenos pieno kombinate. O iš lieso pieno gretimame ceche gaminami milteliai, kurie naudojami konditerijos pramonei ir kombinuotų pašarų gamybai. Jų kiekvieną dieną kombinatas išsiunčia po 25 tonas.

Nuotraukoje: Čia gaminami pieno milteliai.

"LĒLĒ" GASTROLIAVO SUOMIJOJE

— Mūsų vaikai dar niekada nematė tokių puikių lėlių teatro meno meistrų. Tartum pakerėti suomių vaikai sekė įvykius scenoje.—Tai vienas iš daugelio atsiliepiam apie Vilniaus "Lėlės" teatro gastroles Suomijoje, išspausdintas Temperės miesto laikraštyje.

60 spektaklių 23 Suomijos miestuose, penki tūkstančiai kilometrų šalies keliais, pilnutėlis salės... Daugiau kaip mėnesį truko Vil-

niaus "Lėlės" teatro gastroles suomių žemėje.

Lietuvos artistai parodė jauniems Suomijos žiūrovams pasaką "Trys paršeliai" ir lietuvių poetės Violetos Palėnškaitės pjesę "Baltieji kaminkrėčio sapnai", sukurtą Hanso Christijano Anderseno pasakų motyvais. Jie buvo šiltai sutikti Turku ir Tampereje, Lahtyje ir Kemyje, Rovaniemyje ir Oulu, Poryje ir Joensu. Spektakliai vyko mokyklose ir kultūros namuose.

Vilnius, bokšto laikrodis

Senutėlis laikrodis sąžiningai skaičiuoja laiką ir iš bokšto aukštybių stuksenui į varpus primena vilniečiams ketvirčius, pusvalandžius ir valandas. Tiesa, kai oras staiga pasikeičia, jis ima truputį skubėti ar vėluoti, bet kaipmat paklaidos ištaisomos. Tegul skamba ir skelbia tikslų laiką! Smagu eiti per Gedimino aikštę lydimam varpų dūžių.

Laikrodžio svarsčiai iš lėto leidžiasi žemyn. Per tris paras ir šešias valandas jie pasiekia apačioje įsikūrusio miesto ekskursijų biuro lubas. Laikrodininkas Juozas Sprangauskas jau keliolika metų kas trečia diena kopia į bokšto viršūnę ir, sukdamas rankena, traukia svarsčius. Jo globojamas laikrodis eina nesustodamas. Tik vieną kartą prieš aštuonerius metus lygiai vidurnaktį laikrodis sustojo... Ankstų rytą Juozas Sprangauskas susigriebė ir nerimaudamas skubėjo dar miegančio miesto gatvėmis. Jam atrodė, kad atsitiko kažkas baisaus. Bet gal niekas ir nepastebėjo neįprastos tylos Gedimino aikštėje. Juk miestas miegojo...

Juozas Sprangauskas jau vaikystėje Rumšiškėse žavėjosi laikrodžių mechanizmais. Tačiau pasuko į geležinkelininkų mokyklą. Pokario metais jauni ir stiprūs vyrai buvo laukiami ten, kur buvo atstatomas respublikos liaudies ūkis. Dešimt metų dirbo Vilniuje geležinkeliniku. Ir vis užsukdavo į centrinę

laikrodžių taisyklą, tuo metu buvusią Komjaunimo gatvėje. O gal priims? Ten jau jį pažinojo, vardu vadino. Kai atsirado laisva vieta, davė žinią ne kam kitam, o Juozui Sprangauskui.

Visą mėnesį, tik ardė atneštus laikrodžius, po to mėnesį kursuose pasimokė. Gavo ketvirtą kategoriją. Dabar dirba "Buitinės technikos" susivienijimo laikrodžių ceche, brigadoje, kurioje taisomi sudėtingiausi laikrodžiai. Šioje brigadoje penki nariai, tarp jų ir Juozas Sprangauskas.

Po pamainos dažną dieną jis skuba į Gedimino aikštę. Bokšto laikrodžio mechanizmas paprastas. Nori Juozas Sprangauskas čia ką patobulinti, igytas žinias pritaikyti, padaryti, kad laikrodis automatiškai užsivestų. Antai, kai kurias metalines detales pakeitus medinėmis, laikrodis taip jautriai nereaguotų į temperatūros svyravimus. Bet paminklų saugotojai šito daryti neleidžia...

Kartą Gedimino aikštėje girdėjau pokalbį: "Kodėl niekas bokšto laikrodžio nesuremontuoja? Skambinti skambina, o rodyklės kažin ką rodo"...

Laikrodis ne tik skambina—jis rodo valandas. Tik minutinės rodyklės nėra, jos ir nebuvę. O į strėlę, kurią puošia pusemenuliuokas, nereikia kreipti dėmesio. Ji tik atsvarai reikalinga.

Brigita Balikiene

INSTITUTUI GARBĖS RAŠTAS

Net keturiskart padidės darbo našumas, įdiegus Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto mašinų gamybos fakulteto staklių katedroje sukurtą automatinį įrenginį,—magnetinių galvūčių feritinių šerdelių surinkėją. Šį automata sukūrė docento B. Bakšio vadovaujami katedros moksliniai bendradarbiai talkinant studentams. Kuriant automata, panaudoti du išradimai, už kuriuos gauti autoriniai pažymėjimai. Šis automatinis įrenginys bus taikomas gaminant magnetofonus.

Ne mažiau liaudies ūkiui reikšmingi ir kitų instituto projektavimo konstravimo biuro padalinių darbai. Vadovaujami prityrusių konstruktorių ir dėstytojų, čia sėkmingai darbuojasi studentai. Mašinų gamybos fakulteto studentai G. Dundulis ir L. Indriulis daug prisidėjo, konstruojant pjaustymo ir nuožulų nuėmimo automatus Alytaus šaldytuvų gamyklai. Statybos ir santechnikos fakulteto diplomantas J. Karaliūnas pateikė racionalizacinį pasiūlymą, kurį numatoma įgyvendinti "Kauno baldų" gamybinio susivienijimo pagrindinėje įmonėje. Numatoma, kad šis darbas—racionalus išmetamo šilto oro ir džiovyklos panaudojimas—duos apie 20 tūkstančių rublių metinės ekonomijos.

Neseniai institutą pasiekė žinia, kad už laimėjimus aukštųjų mokyklų išradybos, racionalizacijos ir patentų veiklos apžiūroje TSRS aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerija, Sąjunginės išradėjų ir racionalizacijų draugijos Centro taryba ir šakos profsąjungos Centro Komitetas KPI apdovanojo garbės raštu ir pinigine premija.

Aurelija Jaruševičiūtė

Igyvendinant Aprūpinimo maisto produktais programą didelis vaidmuo tenka stambiems galvijų ir kiaulių auginimo kompleksams. Pavyzdžiui, Jurbarko rajono Dainių komplekse penima 12 tūkstančių kiaulių.

Nuotraukoje: Dainių komplekso viena geriausių operatorių Zita Tytmonaitė.

V. Gulevičiaus nuotrauka

DIDŽIAUSIA MAŽEIKIUOSE PARDUOTUVĖ

Mažeikiuose prie Naftininkų ir Sodų gatvių sankryžos atvėrė duris "Rasa"—viena didžiausių miesto parduotuvių.

Parduotuvė dviejų aukštų, 28 darbo vietų. Bendras prekybinių salių plotas—apie 600 kvadratinį metrų. Pirmajame aukšte įsikūrė gastronomas, kavinė. Yra erdvūs, gerai įrengti sandėliai, patogios buitinės patalpos. Antrasis aukštas skiriamas pramoninių prekių parduotuvei.

Vilnius, 1983 vasario 17

Rūpinimasis jaunosios kartos auklėjimu

"Internacionalinis ir ateistinis jaunimo auklėjimas"—taip vadinasi Lietuvos KP Centro Komiteto sekretoriaus L. Šepečio straipsnis, išspausdintas TSKP CK žurnalo "Agitator" sausio mėnesio numeryje.

Respublikos darbo žmonės, kaip ir visa tarybinė liaudies, rašoma straipsnyje, vieningai pritarė TSKP CK 1982 metų lapkričio plenumo nutarimams. Su dideliu pasitenkinimu buvo sutikti TSKP CK Generalinio sekretoriaus draugo J. Andropovo žodžiai, kad partija ir ateityje darys visa liaudies gyvenimo lygiui toliau kelti, tarybinės visuomenės demokratiniams pagrindams vystyti, šalies ekonominei ir gynybinei galiai didinti, TSRS broliškų tautų draugystei ir vienybei stiprinti.

Lietuvos partinė organizacija savo svarbiausiu uždaviniu laikė ir laiko darbo žmonių auklėjimą tarybinio patriotizmo ir socialistinio

internacionalizmo dvasia, ugdo pasidžiavimo didžiąja tarybine Tėvyne jausmą. Respublikoje nemaža nuveikta ir daroma, kad būtų demaskuoti įvairūs antitarybininkai, ypač lietuviškieji buržuaziniai nacionalistai, visokiais būdais besistengiantys iškreipti tikrąją partijos nacionalinės politikos Lietuvoje esmę.

"Praktika rodo, jog jaunosios kartos auklėjimas proletarinio internacionalizmo ir mokslinio ateizmo dvasia geriausių rezultatų duoda tuo atveju, kai jis derinamas su darbinio bei dorovinio auklėjimu,—baigdamas rašo L. Šepetys.—Todėl respublikos partinė organizacija nuolatinį dėmesį skiria visoms komunistinio auklėjimo kryptims. Kompleksinė pažūra į naujo žmogaus formavimo problemas padės sėkmingai įgyvendinti uždavinius, kuriuos išskėlė TSKP XXVI suvažiavimas ir Lietuvos Komunistų partijos XVIII suvažiavimas".

"Elniukai" prieš "Zuikučius" . . . Metimai, perdavimai, greitis! Valerija Slinkšytė jau ne pirmus metus moko mažylius žaisti krepšinį Vilniaus 126-ajame vaikų darželyje. Vaikučiai čia daug sportuoja ir todėl mažiau serga.

Nuotraukoje: Auklėja Valerija Slinkšytė moko jaunuosius krepšininikus. A. Sabaliausko nuotrauka

Apdovanotos daugiavaikės motinos

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas 1982 m. gruodžio 29 d. įsaką sutinkamai su TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo 1944 m. rugpjūčio 18 d. įsaku TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo vardu apdovanojo 188 daugiavaikės motinas.

"Motinos šlovės" I laipsnio ordinu apdovanotos daugiavaikės motinos: Alytaus rajono—Grazina Kantaravičienė ir Julija Packevičienė, Kupiškio rajono—Audronė Tubelienė.

"Motinos šlovės" II laipsnio ordinu apdovanotos daugiavaikės motinos: Alytaus rajono—Anelė Aldona Valeikienė, Kretingos rajono—Danutė Bertašienė, Šilalės rajono—Regina Paluckienė, Šilutės rajono—Donata Savickienė, Irena Vandžilienė, Ukmergės rajono—Jane Bliukienė, Vilniaus miesto—Teresa Bulašlova.

"Motinos šlovės" III laipsnio ordinu apdovanotos daugiavaikės motinos: Alytaus rajono—Monika Buškevičienė, Aldutė Remeikienė ir Bronė Židžiūnienė, Jonavos rajono—Teresė Virginija Chlapotiniėnė, Kaišiadorių rajono—Renė Cesonienė, Kauno rajono—Ona Dilienė, Kelmės rajono—Stanislava Sidlauskienė ir Vanda Valčiukienė, Kretingos rajono—Elena Ruzgailienė, Lazdijų rajono—Monika Ona

Vilnis, 1983 vasario 17

Tumosenė, Šalčininkų rajono—Barbara Kasparovič, Šilalės rajono—Ksavera Baliūnienė, Alina Kleinienė, Jadvyga Lileikienė, Irena Mockevičienė ir Zofija Birutė Tumaitienė, Telsių rajono—Janina Najulienė, Ukmergės rajono—Ona Misiūnienė, Janė Stundienė ir Jadvyga Stvolienė.

Medaliu "Motinystės medalis" I laipsnio apdovanotos 55 daugiavaikės motinos ir medaliu "Motinystės medalis" II laipsnio—102 daugiavaikės motinos.

POLDERIAI PRIE LĖVENS

Panevėžiečiai melioratoriai Skaistgirių kolūkyje įrengė mechaniniu būdu vandenį keliančią polderių sistemą. Dėl aukšto vidutinio vandens lygio Lėvens upėje nemaži Skaistgirių kolūkių laukai plotai potvynių metu būdavo užliejami, juose ilgai laikydavosi drėgmė.

Trys kilometrai pylimų dabar saugos nususintą plotą nuo Lėvens, o kitas, laikinas pylimas nuo Sanžilos potvynių. Per visą nusausintą plotą iškastas pusketvirto kilometro ilgio kanalas, į kurį suvestas drenažas. Vanduo iš kanalo trimis galingais siurbliais bus perpumpuojamas į Lėvenį.

TIESIASI NAUJŲ KELIŲ KILOMETRAI

Tuojau pat už Moletų, kur plentas vingiuoja tarp pušynų, švystelėjo platus smelėtas ruožas, kurį kruopščiai lygino galingas greideris ir buldozeris.

Utenos valdybos žmonės tvarko, tiesia plentą iš Utenos į Vilnių. Daug darbo šis kolektyvas skiria ir vietiniams, kaimo keliams, jų prižiūri apie 300 kilometrų.

Tauragnai. Nuo pat gyvenvietės palei vaizdingus Tauragnų ežero krantus tęsiasi naujai statomo kelio ruožas, jungiantis Gečius, Tauragnus ir Daunorius. Apie aštuonis kilometrus nusities naujasis vieškelis. Rodos, nedaug tų kilometrų, bet kaip svarbu tai ūkių ekonomikai. Kelininkai, vadovaujami darbų vykdytojo Jono Ališausko, puikiai supranta tai ir tikrai dirba iš pieties.

Visų punktų kolektyvai atidžiai pasiruošę žiemai, kad staigiai neužkluptų gamtos išdaigos, kaip kad atsitiko pernai. Paruošę septynis automobilinius barstytuvus, vienuolika prikabinamų barstytuvų, pakankamai smėlio. Darbas nenutrūko.

Praėjusiais metais kelininkai išasfaltavo gatves Užpalių, Daugai-

lių kolūkių gyvenvietėse. Tauragnuose nutiesė kelią pro statomą gyvulininkystės kompleksą iki Naujasodžio kolūkių technikos kiemo. Šio ūkio pirmininkas Antanas Raudonis labai patenkintas kelininkų darbu.

Išlaidos keliui greitai atsipirks, turint galvoje mašinų amortizaciją ir kitus nuostolius dėl blogų kelių. Siemet numatoma išasfaltuoti Moliakalnio gyvenvietę, kur dabar statoma nemažai individualių namų. Ūkyje jau yra 35 kilometrai vidaus kelių.

Valdybos viršininkas Antanas Jackus, jo pavaduotojas Leonas Paulauskas pasakoja, kad į kelių būklę rimčiau žiūrėti turi visi. Kartais labai nerūpestingai elgiamasi su keliais, kuriais patiems reikia važinėti. Neretai užariami ir grioviai, ir kelrodžiai, mėšlas barstomas ant kelio, kas mažina eismo saugumą. Viso to lengva išvengti dirbant dėmesingai,—jie sako,—su pagarba kitų triūsui. Kolūkiniams keliams asfaltuoti bitumo parūpina "Žemės ūkio technikos" susivienijimas,—pasakojo valdybos viršininkas ir jo pavaduotojas.

S. Magaramas

Pradėtas gaminti bitumas

Vartotojams išsiūta pirmoji Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos bitumo gamybos komplekso produkcija. Daugiau kaip šimtą tonų šios statybinės medžiagos gavo Mažeikių statybos trestas bei Kupiškio rajono žemės ūkio technikos susivienijimas.

Bitumo kompleksą galima pavadinti įmone įmoneje. Čia sumontuota labai sudėtinga technika, visi gamybos procesai mechanizuoti ir automatizuoti. Kadangi iš anksto buvo pradėta rūpintis įrengimus aptarnaujančių žmonių kvalifikacija, čia dabar darniai dirba geras gamybininkų kolektyvas. Nemažą darbo patirtį turi komplekso viršininkas Baltarusijos technologinio instituto auklėtinis K. Galinis, dalyvavęs paleidžiant ne vieną panašią šalies įmonę. To paties instituto absolventui Justui Seštakauskui

patikėtos cecho viršininko pavaduotojo pareigos. Sėkmingai pradėjo naftininkų biografijas Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto auklėtiniai Saulius Briška ir Antanas Stankū.

Mažeikiečiai ypač brangina draugų, atvykusių iš kaimyninės Baltarusijos Mozyriaus naftos perdirbimo gamyklos, darbo patirtį. Jie savo žinias perteikia jaunesiems darbo draugams, kurie į įmonę atėjo baigę Mažeikių miesto profesinę technikos mokyklą.

Šiais metais naujasis kompleksas liaudies ūkiui pateiks apie 150 tūkstančių tonų bitumo, o pasiekus projektuotą galingumą, per metus čia jo bus pagaminama ketvirtis milijono tonų. Bitumas—astuntasis produktas, kuris iš "juodojo aukso" daromas Mažeikių naftos perdirbimo gamykloje. P. Maksimovas

MAISTO PRAMONĖS ĮMONĖMS

Duonos pramonės įmonių susivienijimo pirmojoje gamykloje pradėti rekonstrukcijos darbai. Rekonstrukcijos projektą paruošė respublikos Maisto pramonės ministerijos projektavimo-konstravimo biuro Kauno filialo kolektyvas. Kauno konditerijos fabrikui biuras suprojektavo automatizuotą cukraus sandėlį, Alytaus vyno ir šampano kombinatui—nealkoholinių gėrimų cechą. Panevėžio cukraus fabrike pagal kauniečių pasiūlymus techniškai pertvarkomos filtravimo ir išgarinimo stotys. Vilniaus "Pergalės" konditerijos fabrike išsaugos chalvos cechas.

BESIDOMINTIEMS MENU

Justo Paleckio viešojoje bibliotekoje Kaune atidarytas specializuotas meno literatūros skyrius. Jame—daugiau kaip 90 tūkstančių įvairių meno leidinių. Susigaudyti šiuose lobiuose padeda abėcėliniai ir sisteminiai katalogai, straipsnių apie meną kartoteka, enciklopedijos ir žinytai meno klausimais.

EKSPONAVO LIAUDIES DAILININKĖ

Plungės liaudies meno muziejuje vyko plateliškės Stasės Andriuskaitės tapybos paroda. Paveiksluose Žemaitijos peizažai, natūrmortai.

Šią liaudies dailininkę rajone pažįsta daugelis—ji daug metų mokytojavo, ne vienam savo auklėtiniui iskiepėjo meilę menui, pirmuosius piešimo įgūdžius.

Pustrečio milijono viršutinio trikotažo gaminių šiemet patieks vartotojams Šiaulių "Verpsto" fabrikas. Įmonėje daugiau kaip trečdalis produkcijos kasmet pakeičiama naujais modeliais. Dailininkai modeliuotojai jau paruošė 1983 metams 64 naujus modelius.

Nuotraukoje: **Sitokie sportiniai kostiumėliai bus gaminami ateinančiais metais.** A. Dilio nuotrauka

St. Petersburg, Fla.

Gruodžio 25 įvyko A.L.D. 45-tos kuopos renginys. Buvo sėkmingas. Bet ne taip, kaip kitais metais. Bedarbė atsiliepė, žmonės pasitenkina pasisvečiuoti arčiau savo namų. Brangūs viešbučiai, gazolinas. Matėsi keletas iš toliau: Ch. ir M. Tvaskai, P. ir M. Stancinai iš Detroito. Stasio ir Valerijos Kuzmickų anūkas su 3 mažais vaikais atvažiavo iš Čikagos pasisvečiuoti pas senelius. Pabus pora savaičių.

Programa buvo pritaikyta tai dienai, apie eglutę ir senelį šaltį. Solo dainavo St. Kuzmickas ir Dainos mylėtojų choras. Akompanavo A. Janulytė.

Emilijos Drobienės gimtadienis buvo gruodžio 3 d. Ji buvo sunegalavus ir nebuvo Klube. Choras ją pagerbė ir sudainavo ilgiausių metų. Drobienė yra stambi mūsų spaudos rėmėja. Linkime jai sveikatos ir sulaukti daug gimtadienių.

Baigėsi metai, užversim tą lapą. Linkiu klubiečiams, A.L.D.nariams, choristams, šeiminkėms ir visiems, kurie atsilanko į mūsų Klubą, Laimingų Naujųjų 1983 metų, kad jie būtų taikos ir tautų draugystės metai. Visiems linkiu sveikatos ir daug saulėtų dienų.

"Vilnies" vėjus pasibaigė su Naujų metų pradžia. Dekoju visiems už atsinaujinimą ir finansinę paramą "Vilniai". Vien prenumeratomis "Vilnis" negalėtų laikytis tokiais sunkiais laikais. Pasižadėkime, kad skaitysime, remsime kol mūsų akys mato šviesą. O kad ta šviesa visada žibėtų, "Vilni" užrašykime draugui, pažįstamam, giminėms Lietuvoje, ir "Vilnis" dar ilgai galės gyvuoti. Aš jums visada patarnausiu.

Naujieji metai. Klubo svetainė išpuošta spalvotais balionais, pušai-

čių šakutėmis ir kitais blizgučiais. Naujų metų diena graži, saulėta ir per šilta, nepanaši į sausio 1 dieną. Prisirinko pilna svetainė. Šeiminkės gerai prisiruošė visus pavaišinti skaniomis dešrom ir kitais skanėniais. Vyrai prie bufeto ir neatsilieka. Žinių pranešėja A. Aleknieinė supažindina su svečiais iš toliau: Teresė Simas iš Tallahassee, su dukra ir žentu, Ona Silkienė iš Waterville, Minn., Margaret Dubinskas su sūnum Douglas iš Chicago, Ill., Valentinas Subačius, Kristina Mockūnas iš Ocean Gate, N.J., Emilija Paulauskienė iš Worcester, Mass. Buvo graži ir turtinga meninė programa. Dainavo mūsų neeilstantis solistas Stasys Kuzmickas ir Dainos Mylėtojų choras vadovybė J. Janulytės. L. Tvaska susižavėjo dainomis ir Chorui paaukojo \$50.00. Tai jau ne pirmas sykis. L. Tvaska, kai buvo jaunesnis ir gyveno Detroito, priklausė "Laisvės" chorui. Jis labai mėgsta dainą. Ačiū, Tvaska, už paramą Chorui.

Mes susirinkę džiaugėmės sulaukę Naujųjų metų, kitiems jie suteikė liūdesį. Gavome pranešimą, kad mirė vienas mūsų Klubo narys John Marachick. Marachick buvo jūgoslavas. Jo pirma žmona buvo lietuvaitė. Abu priklausė prie Klubo ir A.L.D. 45-tos kuopos. Juodu užaugino sūnų ir dukrą. Ji mirė prieš 2 metus. Marachick neseniai vėl apsidė. Paliko liūdesy jauną žmoną. Marachick buvo pirmos rūšies dailidė ir muzikantas, grojo akordeonu.

Anksčiau grodavo mūsų parengimuose. Marachick labai daug darbo įdėjo į mūsų Klubą. Padarė gražų knygyną estradą Chorui, naują bufetą, pertvarkė moterų ir vyrų kambarius. Pirmajai žmonai mirus, rečiau ateidavo pas mus. Bet čia mūsų kaltė, kad jis atsitolino nuo mūsų. Buvo apie 70 metų. Mūsų širdinga užuojauta jo šeimai.

J. Andriulienė

Detroit, Mich.

Mire vilnietis

Sausio 13 mirė Mikė Bradauskas, sulaukęs 90 metų. Gyveno 6731 Memorial, Detroito, bet mirė Wayne County General ligoninėje išbuvęs ten dešimtys dienų. Mirė nuo plaučių uždegimo. Buvo pašarvotas Duzak laidotuvių namuose ant West Warren gatvės ir palaidotas St. Hedwig kapinėse. Paliko dideliame nuliūdime žmoną Kastulę, kuri randasi Arnold Nursing Home, du sūnus—Petra ir Roy Bradauskus, vieną dukrą Adele Seidler, žentą Herbert, jų dukrą Carol Seidler Sharp ir sūnų Herb Michael Seidler, 9 proanūkus ir kitus gimines. Velionis Mike Bradauskas gimė Lietuvoje 1922 m. gruodžio 12 d. Buvo laisvų minčių vyras, daug metų iki mirties skaitė "Laisvę" ir "Vilni".

Balius Flintė

Wally Olin (Ulinskas) yra gražios užiegos savininkas Flint, Mich. Naujų metų proga jis uždarė savo užiegą, nes ten įvyko privatus balius. Iš Detroito suvažiavo apie 60 jaunuolių ir ten linksmai sulaukė naujų metų. Ten buvo ir jo brolis George Olin su žmona Beverly.

Moterų Pažangos klubas

Nors visi sensta ir organizacijos šlubuoja, bet Detroito Moterų Pažangos klubas gerai gyvuoja. Klubas turi nemažai pinigų, kuriuos vartoja naudingiems reikalams. Di-

delis susirinkimas įvyks sekmadienį kovo-March 13 d. Ne tik bus apkalbėti Klubo reikalai, bet bus atšvęsta Moterų Tarptautinė Diena. Visos narės ir jų draugai turėtų tą dieną dalyvauti. Bus vaisės, ir galėsime naudingai bei linksmai paminėti Moterų Dieną. Susirinkimas įvyks 12 val. dieną, tuojaus po LDS 21 kp. susirinkimo.

Moterys dėkoja

Detroito Moterų Pažangos klubas susilaukė aukų nuo savo narės, kuri gyvena toli nuo Detroito. Tai Mary Genaitienė (Ginet). Mokėdama savo duokles, prisiuntė dešimtis dolerių aukų moterų Klubui. Moterys jai dėkoja, kad ji toli gyvendama nepamiršta Klubo ir dar aukoja. Būtų gerai, kad klubietės parašytų jai laiškėly: Mary Ginet, 1340 Pomeroy Ave., No. 322, Santa Clara, California 95051. Beje, Marytė yra sesutė Lietuvoje žuvusio Juozo Garelio ir Detroito mirusio Stepono Garelio, taipgi teta Kęstučio Garelio.

Sunkiai serga

Sunkiai serga visiems gerai žinomas Servitas Gugas, LDS Centro prezidentas, Detroito Lietuvių klubo ir LDS 21 kp. finansų sekretorius. Sušlubavo jo širdis ir gruodžio mėn. atsidūrė Providence ligoninėje. Iš ten palėjo. Praleido žieminės šventės pas dukrą ir žentą Atlanta, Georgia, bet turėjo vėl grįžti į ligoninę. Sausio mėn. Harper ligoninėje jam buvo padaryta sunki operacija. Operacija pavyko gerai, ir Servitas jau yra namie. Iš ligoninės buvo paliuosutas sausio 21 d. Dabar jį prižiūri jo mylima žmona Ruth. Tikimės už kelių savaičių vėl jį matyti tarpe mūsų. Iki to laiko pasiūskime jam kortelę į namus: Servit Gugas, 9128 Dale, Detroit, Michigan 48239.

Filmai

Klubiečiai Albinas ir Susan Bubnelis pereitą vasarą vėl aplankė Tar. Lietuvą ir susuko filmą iš savo viešnagės. Jau esame matę kelius kartus jų filmą, todėl tikime, jog ir šis filmas bus nepaprastai gražus. Filmas bus rodomas Detroito Lietuvių klube vasario 27 d. pirmą valandą po pietų. Tą rytą įvyks Klubo susirinkimas, vėliau šeiminkės patieks vaišių. Po vaišių Albinas ir Susan Bubnelis rodys savo filmą apie Tar. Lietuvą 1982 m. vasarą. Įžanga visiems veltui. Įsitemykite dieną ir vietą ir praneškite savo draugams, kad ateitų į Klubą to filmo pamatyt. Iki pasimatymo sekmadienį vasario 27 d. Klube.

Stefanija

As I See It

NELLIE DE SCHAAF

The lie is repeated often, and nauseatingly. "The poor do not want to work. They would prefer to sit at home on their 'duffs' (in unheated, rat-infested hovels?) drinking beer, and collecting Unemployment Compensation, or ADC."

This lie should have been laid to rest when Chicago witnessed the greatest outpouring of desperate, unemployed, willing to brave sub-freezing weather all night, to be among the first to fill out applications the following morning, for jobs that would last only ten weeks.

Among the 20,000 unemployed, jammed in park field houses and Chicago Housing developments, waiting to fill out applications, the reaction was: "The jobs may last

only ten weeks, but that is better than nothing."

The \$10,000,000 being used to finance the Jobs program will come from the recent nickel a gallon increase in Federal gasoline tax, providing for road and mass transit projects.

Mayor Byrne has been criticized for not implementing this program earlier, as funds have been available since October. She chose to make them available only just before the Mayoral election. This has been described as a "political ploy" by both U. S. Rep. Harold Washington, and State's Attorney, Richard M. Daley—, also running for Mayor.

It will be interesting to learn just how many did secure the 2,800 full time jobs, and the 1,000 part time jobs for public housing units.

CARDINAL

JOSEPH BERNARDIN

The University of South Carolina is readying a big banquet on the main Columbia campus Feb. 10, for Cardinal Joseph L. Bernardin, when he returns from Rome. This was his alma mater.

Cardinal Joseph Bernardin, of Chicago, is chairman of the special committee of the National Conference of Catholic Bishops who condemn nuclear war as immoral.

Eighty-two percent of U. S. Catholics support their bishops in rejecting any first use of nuclear arms. The U. S. bishops' position has had a powerful impact on Catholics in Western Europe, and for that reason, Pope John Paul II gave his consent to an informal closed-door Vatican meeting.

Catholics, and non-Catholics of Chicago, are proud of the fact that Cardinal Bernardin has had the courage to lead the anti-nuclear war struggle within the U. S. church despite the outrage of Pres. Reagan. His stand has pulled the rug from under the feet of the President who had contended that all those demanding a nuclear freeze were "subversives" or dupes of the Soviet Union.

THE WORST SINCE HERBERT HOOVER

Many Americans have contended that Herbert Hoover was the worst president that the United States had ever had, but they have now revised their opinions. They feel that Pres. Reagan has surpassed even Hoover.

It is inconceivable that the Reagan Administration could be considering FURTHER CUTS in the food program, as in the last round of budget cuts a MILLION PEOPLE were thrown off the food stamp rolls. Reagan, however, has announced that another \$1.4 billion would be cut from the food program. The average food stamp allotment is a shocking 47 cents A MEAL!

Free school lunches are no longer provided for about 750,000 poor children. For many families, this was their ONLY meal. Many hungry children, whose families were too proud to plead poverty, waited eagerly in school lunchrooms—at the elbow of a friend—for a part of a sandwich, or an uneaten bun. What a disgrace that the richest nation in the world could be so miserly towards its own citizens.

The All Peoples Congress has

Nukelta į 11 pusl.

Vilnis, 1983 vasario 17

Atkelta iš 10 pus. filed a suit in Federal court demanding that the federal government release all stored food to the hungry, and that there be no cuts in food stamps, and other federal food programs.

Two U. S. Senators from Michigan, Don Riegle and Carl Levin called for the Reagan administration to release surplus food for Michigan's hungry people.

A Riegle aide pointed out that the government warehouses hold not just dairy products, but also oatmeal, cornmeal, whole wheat macaroni, flour, dried beans, dried fruit, meat and tuna fish.

THEM THAT HAS—GITS!

The above is not grammatically correct, but its meaning is understood by all. The meaning became even clearer when ONE DAY after the All Peoples Congress (APC) announced that they were filing a lawsuit in the Detroit federal court to demand an immediate release of the surplus food—and only TWO DAYS AFTER Mayor Coleman Young, of Detroit, announced a Declaration of Emergency—Pres. Reagan offered a counter-proposal.

Pres. Reagan proposed that government stocks of food, brought from the agricultural industry to insure high prices be RETURNED FREE TO THOSE FROM WHOM THEY WERE PURCHASED!

The goods were purchased the previous year by the FEDERAL GOVERNMENT—(that is with PEOPLE'S DOLLARS)—at a cost of \$23 billion dollars.

Under the Reagan plan—grain, rice and cotton were to be given back to GIANT AGRIBUSINESS so that they could resell it—or use it for livestock food. In return, agribusiness would be encouraged to take up to 50% of their land out of production, which would aggravate an already disastrous economic situation, and add further suffering to millions.

If there had ever been any doubt FOR WHOM—and BY WHOM—our country is being run—Pres. Reagan's latest proposal should dispel it.

SHRINE FOR REV. MARTIN LUTHER KING, JR.

The motel where Rev. Martin Luther King, Jr. was assassinated has been purchased in Memphis, Tenn., for use as a civil rights museum—and as a shrine to the slain civil rights leader, who was assassinated April 4, 1968.

The Lorraine motel was put up for auction after its owner defaulted on mortgage payments. Much of the money came in the form of loans, and from a variety of activities, including appeals for help on Black radio stations, and fund-raising rallies.

Rev. George Lawrence, an activist minister from Brooklyn, N. Y. said the museum has a clear political meaning. "It will be a reminder to the nation of the hatred, malice and greed that are found in this country."

GI JOE PAYS AGAIN

Pres. Reagan denies the charge of "inflexibility". There WILL BE A CUT in the Pentagon budget.

Before the cheering begins—the cut will not affect any of the terrifying weapons systems—not the MX—not the cruise missiles—not the satellites designed to FIGHT A WAR IN SPACE—not

Vilnius, 1983 vasario 17

the production of nerve gas and chemical weapons—not even the thousands and thousands of nuclear warheads.

So what will be cut? Pay increases for GIs—that is, the GIs, the airmen and sailors. The military brass will not have their huge incomes cut—the generals and admirals will not have their bloated pensions reduced—only the poor GI Joe!

In order to make the unemployment figures more palatable—the Reagan administration has classified soldiers as "workers." But, if they are workers, they are entitled to the RIGHTS of workers. They have the right to organize and fight the wage cuts. Why should soldiers bear the brunt of the Reagan-manufactured crisis? CUT THE BRASS!

Briefs

Crucial issues relating to life or death, war or peace, a green earth, or a scorched earth, a living, thriving human race or an incinerated humanity cannot rest on slogans or catchwords. And lying about these life and death issues has literally become deadly. We have now reached the moment of nuclear truth.

The peace-stake is too high, the nuclear ground zero is too lethal and the nuclear point of no return too dead-endish to permit the luxury of idel talk, wishful thinking...

In a very real sense, the struggle for peace and against nuclear insanity has reached the moment of truth, a truth no one can avoid or ignore without grave peril to our precious planet.

Milk, cheese and butter are "surplus" not because the people do not need them, but because the people cannot afford to buy them. They are "surplus" items because the taxpayers' money is used to "support prices" for these products at a level which elevate them to a luxury item for people on poverty budgets. To accomplish this, the government spends \$2 billion a year of taxpayers money.

Despite the present recession and high unemployment, America's rich are getting richer—while the poor are getting poorer.

The number of millionaires grew by 55,000 last year, reports the United States Trust Co., a New York investment firm.

From Anthony Bimba's Diary:

January 21, 1942

Kansas is a beautiful state. It's a wheat-raising state. Large farms.

Arrived in Denver at 4 P.M. Denver has 350,000 population. A beautiful city.

Small meeting—14 present, \$25 for greetings, and 2 subscriptions.

Tonight after the meeting—to continue to Los Angeles.

January 22, 1942

Had a very pleasant trip from Denver. The old man driver, 38 years with buses. He hates two things in the world—the North and the Republican party!

January 23, 1942

Two days and two nights on the bus. New Mexico and Arizona. Very small difference in scene.—dry prairies, hundreds of miles.

ŽINIA NORINTIEMS APLANKYTI LIETUVA

Siemet ir vėl "Vilnius" administracija organizuoja laikraščio skaitytojų dvi turistines grupes dešimčiai dienų į Lietuvą. Su American Travel Service Bureau jau susitarta, kad pirmą grupę išvyktų gegužės 29 d. ir grįžtų birželio 15 d., o antra grupė, kad išvyktų rugpjūčio 19 d. ir grįžtų rugsėjo 4 d. Taipgi susitarta, kad abi grupės vyktų per Maskvą.

Grįždamos namo grupės porai naktų staptelsi Helsinkyje. Į abi puses kelionė, maistas, viešbutis, išlaidos susijusios su tūrais, išskrendant iš Niujorko Švaicarų oro linijos kompanijos lėktuvu, kainuos \$1,695.

Norintys vykti su šiomis grupėmis dešimčiai dienų į Lietuvą, prašomi skubiai užsiregistruoti "Vilnius" administracijoje, 3116 S. Halsted, Chicago, Ill. 60608, kad nesuvėlavus. Kaip praktika rodo, kadangi grupėse vietų esti ribota, daugeliui užsiregistravimas tenka atsakyti.

Susimildami, nesivėluokite užsiregistruoti. Adm.

Ruošiamas tinkamai atžymėti Moters dieną

Kaip yra įprasta, pasibaigus laikraščio vajams prenumeratų atnaujinimui, laikraščio direktorių taryba suruošia tradicinius vajininkams pagerbti banketus. Siemet toks banketas taip pat yra ruošiamas.

Banketas įvyks kovo 20 d., "Vilnius" salėje. Tikros žinios dar nėra, bet tikimasi turėti svečių iš toliau. Čikagiečiai laikraščio skaitytojai, kaip paprastai, bankete gausiai dalyvaus.

Nepamirškime šią dieną pasižymėti kalendoriuje.

Direkc. serketorė

The people are poor.

The most beautiful scene was the beginning of the Rocky Mountains in Arizona, steep, red giants!

January 24, 1942

Los Angeles, California.

Stayed with friends. Went to Beverly Hills and Hollywood.

Anthony Bimba in 1917. With him are Stasys Rauduvė and Ona Welus, binghamtonietė.

The evening, I spent with Mr. Nikunas and his wife, who is a very pleasant person. I think Mr. Nikunas is very talented. He claims that he is the only one in the world who discovered a chemical to preserve natural colors of plants.

He gave \$5 for the Laisve. Ilse

Mikas Marazas grįžo iš ligoninės

Smagu pranešti, kad šiek tiek atgavęs sveikatą Mikas Marazas sausio 26 d. grįžo iš ligoninės. Apie jo staigų susirgimą jau buvo rašyta. Kaip žinia, gegužės 21 d. bus 17 metų, kaip vargina Miką sunki paralyžiaus liga, sausio 7 dienos naktį ištiko kitas priepuolis, atsivėrė skrandžio opa, paplūdo kraujas, priedui plaučių uždegimas. Po visų neribotai skaudžių pergyvenimų, grįžo į namus ir sveiksta žmonos Julijos slaugomas.

Kiek žinome, Julija buvo per ištisas dienas prie ligonio ligoninėje. Aišku, tas atitraukė ją nuo organizacinių darbų, o ypatingai nuo laikraščio vajaus darbo. Nors ligonis jau namuose, bet priežiūra reikalinga.

Linkėtina Mikui visiško pasveikimo, o Julijai vėl stoti prie svarbaus organizacinio darbo, tai yra kaip redakcijoje, taip apamai prie įvairių organizacinių darbų, kurių ji turi gana daug. Drauge

Skandūs nusiskundimai

Apie trejetą savaičių teko pabūti ligoninėje ir nugirsti įvairių nusiskundimų, ne apie ligas, bet apie žmonių padėtį. Kaip žinia, patekti į ligoninę, tai, jei neturi apdraudos, turi atiduoti viso gyvenimo sutauštas. Tai liečia senesnio amžiaus žmones, kurie dar neturi medicinos apdraudos, tai yra, dar nėra 65 metų amžiaus. Dar skaudžiau atsiliepia jaunoms šeimoms, kurios augina savo atžalyną. Teko nugirsti tokių nusiskundimų, kad virš metų, kai tėvas neteko darbo, o kartu ir apdraudos. Susirgo vienas vaikas. Po kiek laiko ir antrasis ėmė sirgti. Nėra apdraudos, nėra darbo ir pinigų. Ligoninė atsisako gydyti jau pirmiau susirgusį vaiką, o apie antrąjį jau nėra kalbos. Motina, besiskųsdama savo draugei, šluostėsi ašaras ir atsidususi sako, nejaugi mano vaikai turės be pagalbos mirti?

Tokių ir panašių kalbų teko nugirsti nemažai. Bet ar jų nusiskundimus ir ašarotus veidus pamatys mūsų valdžios pareigūnai. Ar jie bent kartą pagalvos, kad jau laikas ir mūsų šalyje pagalvoti apie igyvendinimą nemokamos sveikatos priežiūros, kaip jau nuo seniai veikia eilėje Europos šalių, o ypatingai Tarybų Sąjungoje, kur žmonių sveikata rūpinasi vyriausybė, o ne įvairios apdraudos kompanijos, kurios iš to krauna bilijonus dolerių, o netekusioji darbo praranda teisę ir medicinos pagalbą. Senė

KALBANT APIE LDS CENTRO KOMITETĄ

Senesnės kartos LDS narių daugelis nustebę, kad LDS Centro Komitetas savo raštine iš "Laisvės" patalpų perkėlė į komitetui patogesnę vietą. Girdi, organizacija per tiek metų su "Laisve" gyveno ir prie jos buvo prisiglaudusi, dabar atsiskyrė.

Senesniems žmonėms gal ir yra ko jaudintis, bet nereikia galvoti, kad LDS atsiskyrė nuo JAV pažangių lietuvių visuomenės. -kas

Vilniuje išeinantis emigracijos lietuviams skirtas laikraštis "Gimnasis kraštas" Amerikos lietuvių tarpe darosi vis populiarsnis. Dažnai tenka užgirsti žmones šnekančius: Ar matei ką "Gimnasis kraštas" rašė.

Tarp mūsų

— Daugeliui žinoma Estelle Strong buvo susirgusi, kad netgi turėjo atsigulti į ligoninę. Šiuo metu jau namie. Jos adresas 4224 Saratoga Ave., Apt. J205, Downers Grove, Ill. 60515. Estelle yra duktė Simanuskienės, kuri gyva būdama daug padėdavo "Vilniai", ypač daiktais laikraščio bazarams.

— Paul Sakalauskas, kurį buvo sunkiai sužeidęs automobilis, iš Mercy ligoninės tapo perkeltas į slaugimo namus: Diplomat Nursing Home, 9125 S. Pulaski Road, Evergreen Park, Ill. 60642. Ligoninėje jam nupjovė koją ir sutvirtino sveikatą. Smagu pranešti, jog jau prašo, kad siuntinėtų jam "Vilni". Sausio 23 d. jį aplankė Tony Litvinas.

— Nors Bill Čižauskas gimęs Pensylvanijoje, bet jau daug metų kaip gyvena Čikagoje. Daugiausia gyvena viename bute su Jonu ir Alfonsu Petečkais. Prieš kiek laiko jis sunkiai susirgo. Atvykus iš Pensylvanijos jo sesuo viską sutvarkė ir paguldė į Veteranų ligoninę: 820 S. Damen Ave., Rm. 210, Chicago, Illinois.

— Mery Montvilas, per virš 40 metų sekretoriavusi LDS 53 kuopai, sausio 25 d. "Vilnies" raštinėje visas kuopos knygas ir kitus dokumentus perdavė sutikusiai jos vietą užimti Mary Urbikas: 3130 S. Lowe Ave., Chicago, Ill. 60616. Pageidautina, kad kuopai duoklių mokėjimo reikalais kol kas dar nekontaktuokitės su Mary Urbikas. Sutvarkius reikalus ji pati su neušimokėjusiais duokles susisieks.

— Į "Vilnies" raštinę buvo užėjęs Adolph "Rusty" Bayer, plačiai savo laiku žinomas velionio Stellos Vaičiulionienės dukters Anne vyras. Buvo užėjęs atsinaujinti prenumeratos. Sakė, jog jo žmona Anne, nors čia gimusi, bet "Vilni" uoliai skaito. Jis, yra austras, teskaitais tik anglišką kolumną, kuri jam patinka. Atliekamu laiku Adolph "Rusty" Bayer smagiai laiką leidžia meškeriodamas. Meškerioja netgi žiemos metu po ledu.

— Apgailestaujame, kad detroitietis, LDS prezidentas Servitas Gugas turėjo pergyventi sunkią širdies operaciją. Turime viltį, kad jis susveiks ir vėl aktyviai veiks su detroitiečiais ir bowleriais bei LDS organizacijoje.

— Aš Čikagos merę Byrne dėl daug dalykų kritikuoju, bet už rūpestį sunegalavusiais senais žmo-

nėmis ją giriu. Pavyzdžiui, Bridgeporte prieš kelerius metus sena moteris susilaužė pusiaują (hip). Kaip pasakoja jos duktė, anksčiau jos invalidė motiną namuose valdžios slaugė lankydavo penkias dienas per savaitę po valandą. Dabar lanko šešias dienas ir reikalui esant ateina sekmadieniais prie invalidės pabuvoti po dvi ir daugiau valandų.

— Plačiai žinomas Chas. Yurgon, pastaruoju metu gyvenantis pas Joną Petečką, sausio 25 d. buvo išvežtas į Loreta ligoninę. Chas Yurgon jau virš 90 metų amžiaus ir nuo seniai kamuojamas cukrinės ligos. Šį kartą sunegalavo pradėjus pritrūkti oro kvėpavimui.

— Kaip žinia, J. Urmonienės ir Annos bei S. J. Jokubkos vasaros metu mėgiamiausia vieta meškerioji Decator, Mich., ežere, Antonetos ir Andriaus Korens kurorte. Teko sužinoti, kad šią žiemą tas ežeras dar nė karto neužšalo. Mus Čikagoje šiemet žiema taip pat daug nekamuoja. **Nellie**

LAIŠKUTIS

Gerb. drg. Nellie:

Pastebėjau "Vilnyje", sausio 6 d., jog buvote susirgusi, pagavote "šaltį". Užjaučiu. Džiaugiamės, kad viską nugalėjote, laimėtoja išėjote ir grįžote sveika visuomeninėms pareigoms, darbams.

Nors pas jus žiema, varginantis šaltis spaudžia, bet mano linkėjimai visam "Vilnies" kolektyvui nuoširdžiausi, sveikiausi, šilčiausi iš saulėtos Kalifornijos. **Br. Gelgotas**

Ruošimės vėjininkų banketui

Pirmiau Čikagoje veikė 3 pažangių moterų klubai—draugijos, o šiuo laiku teliko tik Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugija, kuri kas metai tinkamai atžymi Tarptautinę Moters dieną, jos tai padarys ir šiais metais. Kiek teko nugirsti iš valdybos narių, jos ruošiasi savame susirinkime, kuris bus kovo 15 d. pakviesti šauniąsias dainininkes Lakštutes ir turėti puikų dainų koncertą. Taipgi svarbią kalbą dienos klausime. Po to, turėti draugišką pasivaišinimą.

Kultūrietės tikisi turėti nemaža svečių. Būtų gražu, kad ir draugai vyrai atsilankytų, o ypačiai narių vyrai, ir nuotaikingai praleistų dieną gražiame kultūriečių būryje.

Kultūriečių Draugė

Mat Bagdonas

Pažangiems Čikagos lietuviams plačiai yra žinomas Mat Bagdonas. Anksčiau dažnai jis padėdavo "Vilnies" bei šiaip organizacijų piknikuose ir parengimuose dirbti už bufeto ir kitokiomis paslaugomis.

Mat Bagdonas laikraščio "Vilnies" skaitytojas veteranas. Šiomis dienomis per J. Petečką atsinaujino laikraščio prenumeratą ir \$10 pridėjo laikraščio fondui auką.

Kaip visų laikraščio skaitytojų troškimas, taip ir jo, kad "Vilnis" gyvuotų dar metų metus. **J.**

Reorgai piketavo Jaunimo Centrą

Sausio 30 d., Čikagoje katalikiškame Jaunimo Centre skautai (aukštesnio kultūros lygio jų jaunimas) buvo suruošę Lietuvoje pagaminto "Velnio Nuotaka" filmo rodyką.

Prieš filmo rodyką "Naujienos" per kelias dienas skelbė: "Piketuo-kime komunistinius filmus... visuomenę, kuriai rūpi apsaugoti Jaunimo Centrą nuo raudonojo slibino, prašomi piketavime dalyvauti".

Nežiūrint kad keliolika piketininkų atsirado, bet niekas iš to neišėjo. Filmos pamatyti susirinko kupina Jaunimo Centro kavinės

erdvi salė. "Naujienų" skelbimu sukviešti piketininkai "gavo per nosį". Visuomenė jų nepakluso ir neišsigando, gausiai susirinko filmo pamatyti. **Rep.**

MIRĘ LIETUVIAI

Sausio 15 d. mirė Margaret Yesulaitis-Totulytė, sulaukusi 67 metų, gimusi Chicago, Ill.

Sausio 18 d. mirė Marija Lukaševičienė, sulaukusi 72 metų, gimusi Lietuvoje, Marijampolėje. Amerikoje išgyveno 32 metus.

Sausio 18 mirė Emilija Urbonienė-Pavilavičiūtė, sulaukusi 85 metus, gimusi Lietuvoje, Rokiškio apskr., Juodupės valsč., Ginotų kaime. Amerikoje išgyveno 34 metus.

Sausio 21 d. mirė Monika Vaitiekauskaitė, gimusi Lietuvoje, Palangoje. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Sausio 23 d. mirė Sofija Toliušienė-Balčiūnaitė, sulaukusi 73 metų, gimusi Lietuvoje, Utenos apskr., Seros kaime. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Sausio 24 d. mirė Jurgis Jakutis, sulaukęs 83 metus, gimęs Lietuvoje, Dukšto parap., Kalviškių kaime. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Sausio 25 d. mirė Petras Augustauskas, sulaukęs 78 metų, gimęs Lietuvoje, Telšių apskr., Viešvenu parap., Gečių kaime. Amerikoje išgyveno 40 metų.

TARYBŲ LIETUVOJE

MIRUS

Povilui Krivickui

Reiškiu gilią užuojautą jo sūnui TSRS akredituotam žurnalistui, prie Jungtinių Tautų Sigitui Krivickui ir jo šeimai.

JULIJA ANDRULIENĖ

ST. PETERSBURG, FLA.

MIRUS

Walter Kelley

Reiškiame širdingą užuojautą žmonai Klifasai, sūnui Norman, dukrai Robertai, sesutei Johanei Navulis, anūkams ir proanūkams, kitiems giminėms bei draugams.

ALDL 45-TOS KUOPOS VALDYBA ir NARIAI

ST. PETERSBURG, FLA.

MIRUS

Lydia Endrulaitis

Reiškiame širdingą užuojautą vyrui Jonui, sūnams Edmund ir Gilbert, dukrai Irenei ir jų šeimoms, anūkams ir kitiems giminėms.

ALDL 45-TOS KUOPOS VALDYBA ir nariai

ST. PETERSBURG, FLA.

MIRUS

Nellei Petronis-Petronienei

Reiškiame širdingą užuojautą sūnui Juozui Likas, seserėčiai Emilija Likas Lietuvoje ir kitiems giminėms.

ALDL 45-TOS KUOPOS VALDYBA ir NARIAI

LIŪDNA MIRTIES SUKAKTIS

Pranas Vasiliauskas [Wassel]

[Mirė 1965 metų kovo 12 dieną]

Kovo 12 dieną sustojo plakusi Prano Vasiliausko jau trijų širdis. Mūsų mylimasis atsiskyrė iš mūsų tarpo visiems laikams. Mes jo liūdimė ir nepamiršime, nežiūrint kiek metų praslinks.

Velionis buvo gimęs Lietuvoje, Varnių mieste. Šeimeje buvo penki broliai, dabar visi jau mirę.

Lai Jam būna ramu ilsėtis Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Nuliūdę liekame:

žmona MARCELLA VASILIAUSKIENĖ
podukra **FRANCES** ir vyras **EDWARD JORDAN**
brolių vaikai Amerikoje ir Lietuvoje